

Vlaamse overheid

13

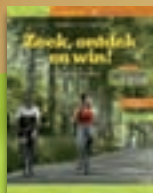
magazine

ALLES WAT U WIL WETEN OVER

Uw maaltijd- cheques

PERSONEEL GEPEILD

Zijn wij
tevreden?

EXTRA
VAKANTIE-
BIJLAGE

**Zoek
ontdek & win**

*Met de groeten van
de Vlaamse overheid*

OPVANG IN BEELD

Kinderen op het werk

TOPSPORTHAL - WIELERCENTRUM - BLAARMEERSEN

Gentse Fietstoeren

MAANDAG 9 JULI 2007

Gent
Oost-Vlaanderen

Op en rond het Bloso-centrum Gent en de Blaarmeersen organiseert Bloso ter gelegenheid van de aankomst van de Ronde van Frankrijk een groot wielersportfeest: de **Gentse Fietstoeren**. Doe mee aan de talrijke fietsactiviteiten en volg tussendoor de rit op een reuzenscherm in de Topsporthal Vlaanderen.

Na de aankomst kunt u in het AprèsTour-programma genieten van een optreden van Les Supappes en een wielershow met alle oud-tourrenners uit Oost-Vlaanderen.

Iedereen kan gratis deelnemen. Vraag nu de programmapolder van de Gentse Fietstoeren via 09 243 12 80 of www.vlaanderenfietst.be

Zonnige zondag

Na enkele herfstdagen is het eindelijk weer zomer. Zoonlief ligt even te dutten na zijn groentepap, dus kruip ik snel achter mijn pc. Ik heb deze column al een tijdje uitgesteld, maar nu kom ik er niet meer onderuit: overmorgen start de drukpers.

Alleen, inspiratie komt nooit onder dwang. De berg strijk die ook op het programma stond leidt bovendien mijn aandacht af, en we moeten nog op zoek naar een vakantieadres in Frankrijk, de afwas van vanmiddag staat te blinken en we moeten de belastingaangifte nog invullen! Te veel 'moeten' voor een zondagmiddag. Terwijl buiten de zon vakantie houdt... Dan maar rekenen op de wetenschap dat repetitief werk aanzet tot denken: ik haal het verlengsnoer uit de kast, verhuis de strijkplank naar de tuin en draai het ijzer op 'katoen'.

Er ligt al een stapeltje wasgoed weer netjes in de plooi als ik bedenken dat we in dit nummer aankondigen dat 91% van de collega's enthousiast is over zijn werk. Een monsterscore. Wie heeft er eigenlijk meegewerkt aan dat onderzoek? En zouden de vragen wel juist gesteld zijn? BBB komt er in elk geval een stuk slechter uit, wat het wel geloofwaardig maakt. In ieder geval: als de resultaten kloppen, rekenen ze af met het clichébeeld van de ongeïnteresseerde ambtenaar die zijn uurtjes klopt en zo snel mogelijk weer op de trein huiswaarts wil zitten.

Een draai aan de knop en we warmen verder op voor het linnengoed. Hot item op dit moment zijn natuurlijk de verkiezingen. Ook deze keer zal er wel geschoven worden met onze ministerstoelen, want zowat de hele regering stelt zich kandidaat. Maar al mijn verzinsels zijn toch al achterhaald als het blad in de bus valt.

Misschien een column over de maaltijdcheques dan? Sommige collega's kregen er al, andere niet; en sommige collega's hebben een personeelsrestaurant en andere niet. Nu wordt iedereen gelijk voor de wet. Drievierde van de 1058 collega's die ons hebben gemaild, kiezen trouwens resoluut voor cheques in plaats van een warme maaltijd. Mij maakt het niet veel uit: meestal eet ik met de collega's in het Boudewijnrestaurant. Dat kost ons vanaf nu 5 euro in plaats van 2,5 euro, evenveel als de maaltijdcheque die we krijgen. Een nuloperatie dus. Behalve als ik 's zomers een broodje eet op de stoep. Dan verdien ik vanaf nu wel 2,5 euro bij, zonder er iets extra voor te doen.

Een huilende babyfoon haalt me uit mijn gedachtestroom. De zon is al verdwenen achter het huis van de burens en de mand is bijna leeg. De afwas, de belastingen en dat vakantieadresje zijn voor morgen. En die column, die tik ik meteen uit. Zo was het vanmiddag toch ook al een beetje vakantie.

Leen De Dycker, hoofdredacteur

13

TWEEMAANDELIJKS MAGAZINE VOOR
HET VLAAMSE OVERHEIDSPERSONEEL
TWEDE JAARGANG NR 8 JULI-AUGUSTUS 2007

Kies voor leertijd

Sommige jongeren hebben gewoonweg geen zittend gat. Ze willen de handen uit de mouwen steken, resoluut werken aan hun toekomst. Voor hen is de Leertijd een ideaal opleidingstraject. Hier combineert uw zoon of dochter vier dagen praktijk bij een ondernemer met een dag theorie in een van de 22 SYNTRA-campussen.

Een aanpak die werkt! Bijna 90 % van de leerjongeren vindt meteen een job na zijn studies als zelfstandige of als werknemer. Kiezen voor de Leertijd is dan ook een positieve keuze voor iedere ondernemende jongen of ieder ondernemend meisje vanaf 15 jaar met tomeloze energie. Geeft u uw zoon of dochter het juiste duwtje in de rug? Meer info vindt u op www.leertijd.be.

SYNTRA

uw opleiding-onze zaak

nooit zoeken achter- werk

Blikvangers

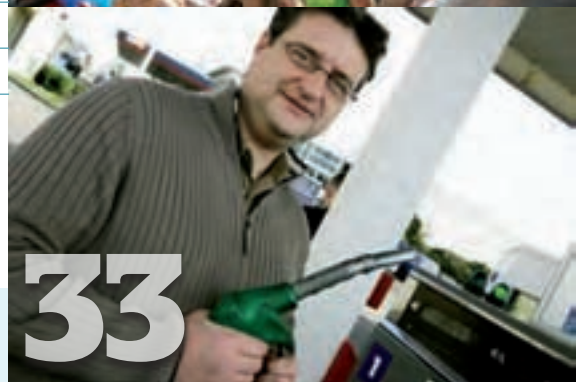
- 10** **Waar gaan we eten?**
Maaltijdcheques voor bijna iedereen
- 16** **Kinderopvang op het werk**
"Natuurlijk is het hier veel leuker dan op school"
- 26** **Personeelspeiling**
Te weinig loon, maar toch tevreden
- 30** **De dag van ...**
Andy Dufoer, monsternemer bij de VMM
- 33** **Collega's leren energiezuinig rijden**
Beetje trager, 10 procent zuiniger

Interview

- 20** **Beste vrienden, beste collega's**
“
Voor welke andere werkgever kun je zoveel doen?"

Vaste waarden

- 6** **Samengevat**
- 24** **Schatten van Vlaanderen**
- 36** **Werk en leven**
- 38** **In de bloemetjes**
- 40** **Doe-kalender**
- 43** **Puzzel**
- 44** **Filip**
- 45** **Strip**
- 46** **Hilde**

Trekt u in uw vrije tijd wel eens op met collega's?

Deze keer willen we van u graag horen hoe sterk de band met uw collega's is. Ziet u uw collega's alleen op de werkvloer en probeert u daarbuiten elk contact te vermijden? Of gaat u wel eens samen een pint pakken na het werk, spreekt u af in de sportclub in het weekend of vertrekt u zelfs samen op reis? Kortom, trekt u in uw vrije tijd wel eens op met collega's?

Stem mee in onze poll en geef uw mening op www.vlaanderen.be/der-tien. In de volgende editie kunt u de resultaten lezen. Wie zijn stem laat horen, maakt kans op een aankoopcheque van 25 euro. U kunt stemmen tot 22 juli 2007.

TOT 131.000 BRUTO PER JAAR + BONUS

Toplonen omhoog?

Onze topambtenaren zouden in de toekomst een bedrag tussen 98.000 euro en 131.000 euro bruto per jaar kunnen gaan verdienen (inclusief vakantiegeld, eindejaarstoelage en mandaat-toelage), vergelijkbaar met het loon van hun federale evenknieën. Als zij ook nog een prestatie-beloning, of managementtoelage krijgen, kan daar tot maximaal 24.000 euro bovenop komen. Let wel, dat zijn brutobedragen; het nettobedrag is uiteraard heel wat minder. Ter vergelijking: het laagste brutojaarloon in onze organisatie is 20.809 euro, voor een nieuw personeelslid met salarisschaal D111 (ook inclusief standplaatstoelage, vakantiegeld en eindejaarstoelage). Dat voorstel werd nog maar principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het moet nu nog naar de vakbonden en de Raad van State.

Tegelijk zou er ook meer openheid komen over onze lonen. Er komt een website met een geïndexeerd overzicht van salarisschalen en andere arbeidsvoorwaarden voor alle functies binnen de Vlaamse overheid. Ook de toplonen en de lonen voor 'hooggekwalificeerde functies' waarover onderhandeld kan worden, zouden openbaar gemaakt worden door ze te situeren tussen een minimum- en maximumbedrag. Maar hiervoor is het nog wachten op het advies van de privacycommissie. Wordt vervolgd na de zomervakantie.

www2.vlaanderen.be/ned/sites/snelinfo/snelinfo2007/0718.htm

Poll: Drie kwart heeft liever maaltijdcheques

"Verkiest u maaltijdcheques of een goedkoop personeelsrestaurant?" Dat vroegen we in ons vorige nummer. Een hypothetische vraag natuurlijk, want ze blijven allebei bestaan. Maar toch is de uitslag opmerkelijk. Ruim een kwart van de lezers verkiest een goedkoop personeelsrestaurant boven maaltijdcheques. Toeval of niet, maar dat komt ongeveer overeen met het aantal collega's dat ook effectief van een eigen personeelsrestaurant gebruik kan maken. We kregen trouwens meer dan duizend stemmen binnen. Een kleine greep uit uw reacties:

"Niet alle gezinsleden kunnen 's middags warm eten. Dan moet je toch tot 's avonds wachten om een warme maaltijd te bereiden."

"Ik werk drie dagen in de week thuis."

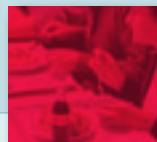
"Als je op je gezondheid moet letten zijn maaltijdcheques beter. Je kunt gezonde dingen kopen en je weet altijd precies wat er in je eten zit."

"Het is eerlijker: er zijn veel standplaatsen die niet over een restaurant beschikken."

Maaltijdcheques
73,29%

Goedkoop personeelsrestaurant
26,71%

"Ik mag er niet aan denken dat ik nog elke avond zou moeten koken!"

"Een personeelsrestaurant bevordert sociaal contact tussen de collega's. Elkaar informeel leren kennen is goed voor de groepsgeest en voor het werk."

"Het is milieuvriendelijk omdat je geen verplaatsingen meer naar de winkel hoeft te doen."

"Maaltijdcheques zijn eigenlijk bedoeld om belastingen en sociale zekerheidsbijdragen te 'ontduiken'. Dat strookt niet met de voorbeeldfunctie van de overheid."

v.l.n.r. Wim Callens, Peter Verpoorte, Dirk Trap, Davy T'Jampens en Wim Matthijs

DAG VAN DE MANAGEMENTASSISTENT

“Secretaressen schenken koffie, secretarissen serveren champagne”

158 secretaressen van lijnmanagers en projectleiders werden op de Dag van de Managementassistent (19 april) in de bloemetjes gezet in het Vlaams Parlement. Tussen de vele vrouwelijke deelnemers vond 13 ook vijf mannelijke secretarissen: “Managementassistent is nog een typisch vrouwenberoep, maar wij voelen ons geen buitenbeentjes. Soms krijgen we wel mensen aan de lijn die de secretaresse willen spreken. Als blijkt dat wij dat zelf zijn, valt er even een stilte.” Dat zeggen Wim Callens (34) van het Departement Bestuurszaken, Wim Matthijs (34) van de Vlaamse Landmaatschappij, Davy T'Jampens (25) van het Agentschap voor Onderwijsdiensten, Dirk Trap (46) van het agentschap Jongerenwelzijn en Peter Verpoorte (53) van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

“Mannen en vrouwen zijn even goed in dit beroep. Wij zijn misschien wat zakelijker en babbelen wat minder. En sommige taken zullen bazen eerder aan vrouwen toevertrouwen, zoals zorgen voor de catering als er bezoek is. Zij schenken meestal de koffie, wij serveren de champagne. Zo wordt het rollenpatroon toch nog bevestigd”, lachen ze.

De heren kozen voor de job omdat ze veelzijdig en invloedrijk is. “Wij zitten graag op de plaats

waar beslissingen worden genomen.” Drie van de vijf mannen hebben een vrouw als baas. “Vrouwelijke leidinggevendenden werken graag samen met mannen. Maar ze zullen ons wel minder vlug uitnodigen om ‘s middags te gaan eten of om na de uren iets te gaan drinken dan een mannelijke baas.” Of ze daar rouwig om zijn, wilden ze niet kwijt.

200 Exact 200 regelgevende initiatieven zullen de Vlaamse ministers dit jaar nog nemen (volgens gegevens op 21 mei 2007). Dat blijkt uit de eerste versie van de regelgevingsagenda van de dienst Wetsmatiging die voortaan online beschikbaar is. Met die agenda brengt de Vlaamse Regering iedereen op de hoogte van de geplande nieuwe regels of van aanpassingen aan bestaande regels. Zo kunnen burgers en bedrijven zich tijdig informeren en inspraak eisen in de nieuwigheden die door Vlaamse ministers besproken worden. Die eerste versie van de regelgevingsagenda vormt een opsomming van de geplande regelgevende initiatieven. Ze werd opgesteld op basis van een screening van de beleidsbrieven voor 2007.

www.vlaanderen.be/wetsmatiging

SCHRIJF NU IN

13 ook voor gepensioneerden

“Zijn wij al afgeschreven door onze voormalige werkgever?” We hebben al meerdere gepensioneerde collega's aan de lijn gehad die ons bedroefd vragen waarom zij 13 niet ontvangen. “Het personeelsblad is toch ideaal om de band met het vroegere werk niet te verliezen.”

Een terechte opmerking! Daarom krijgen alle gepensioneerde collega's deze editie van 13 in de bus, als proefnummer. **Bent u gepensioneerd, maar wilt u op de hoogte blijven** van wat er binnen de Vlaamse overheid reilt en zeilt? Neem dan een gratis abonnement op 13!

Ook als u binnenkort met pensioen gaat en 13 wilt blijven ontvangen, kunt u ons al op de hoogte brengen via de website.

www.vlaanderen.be/dertien

telex—telex—telex

■ Misschien moet u uw kinderen deze zomervakantie wat extra zakgeld toestoppen als ze naast die vakantiejob bij de Vlaamse overheid grijpen. De kinderen van ambtenaren krijgen immers niet langer voorrang bij de aanwerving van jobstudenten. Voortaan moet bij de aanwerving van jobstudenten ook rekening gehouden worden met de streefcijfers die de Vlaamse overheid hanteert voor kansengroepen. ■ Dat financiële extra-tje voor uw kroost kan er waarschijnlijk af, want in mei lag uw nettosalaris hoger. Dat komt omdat in die maand de forfaitaire beroepsaftrek werd verhoogd. Die éénmalige federale jobkorting werd al eens in december 2006 toegepast. Maar als u dit leest, is het wellicht al oud nieuws en is dat geld al lang uitgegeven ... ■ Nederlandse rijksambtenaren kunnen de komende vier jaar ook wat meer uitgeven, want ze gaan in die periode 13,2% meer verdienen. De ambtenarenbonden en het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben daar in april een akkoord over gesloten in een nieuwe cao. Verdere details besparen we u. We willen u niet jaloers maken. ■ Nederlanders zuinig? Ach die clichés ■ En met clichés zijn geen prijzen te winnen. Wel als je ertegenin gaat. Zo kreeg de cel Gelijke Kansen dit jaar de zilveren Pampa-trofee voor de campagne ‘Denk niet cliché, stem niet cliché’. De campagne wilde naar aanleiding van de lokale verkiezingen in 2006 de mensen aansporen ‘divers’ te stemmen. Pampa staat voor Public Authorities Magazine Print Award. De prijs bekroont de doelmatigheid en creativiteit van overheidsadvertenties die in de loop van het jaar zijn verschenen in de deelnemende magazines. ■ Nog zo'n cliché: dat mensen in dit digitale tijdperk niet meer naar de pen of zelfs naar de telefoon zouden grijpen. Dan bewijst het Contactpunt Vlaamse Infolijn, ook bekend als 1700, het tegendeel. De Vlaamse Infolijn registreerde in 2006 niet minder dan 1.176.359 klantencontacten. Naast 1.113.792 telefonische oproepen kwamen er meer dan 56.000 schriftelijke vragen, wat een verdubbeling is tegenover 2005. 5141 mensen namen contact op via de chat-

tellex-tellex-tellex

module op www.vlaanderen.be. ■ Dat de Vlaamse overheid ook graag nieuwe paden bewandelt, weten we. Dit keer zijn het nieuwe loopbaanpaden. In niveau A wordt een lager leidinggevend kader (directeur, directeur-ingenieur ...) ingevoerd op rang A2 (de zogenaamde N-2-functie). Daarnaast wordt een inhoudelijke loopbaan ingevoerd op alle niveaus, met telkens een junior en een senior functie. Het gaat niet om extra functies, maar wel om de mogelijkheid tot opwaardering van een aantal bestaande functies. Daartoe moeten de bestaande personeelsplannen worden aangepast. De nodige middelen zijn al vastgelegd in het budget van het Sectoraal Akkoord 2005-2007. ■ Innovatie stimuleren. Dat is de bedoeling van het wissel-leren. Vlaamse ambtenaren kunnen voor een korte of langere periode bij andere organisaties inspiratie gaan opdoen. Dat kan bij een andere entiteit van de Vlaamse overheid, bij een andere overheid, in de privésector of zelfs in buitenlandse diensten. Belangrijk is dat u de opgedane ervaringen nadien met anderen deelt. Het Agentschap voor Overheids-personeel (Ago) zal in het najaar een oproep voor projecten lanceren en zal ook kredieten ter beschikking stellen. ■ De collega's bij het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (Vlam) zijn in een heuse hetze terechtgekomen. Dit jaar plaatsen ze immers de rog culinair in de kijker. Maar natuurorganisaties reageren vinnig. "De rog is een bedreigde vissoort. Die culinair promoten, is niet verantwoord", zo stelde Bart Slabbinck van Natuurpunt in de pers. Volgens visserijbiologen zijn sommige rogsoorten inmiddels bijna uitgestorven, zo voegde hij eraan toe. Collega Leen Guffens, communicatieverantwoordelijke bij Vlam, ziet evenwel geen graten in het eten van rog. "Slechts 20 tot 25% van de rog die door onze vissers op de markt komt, wordt gevangen in de Noordzee. Daar is de rog inderdaad schaarser, maar de Europese vangstnormen worden gerespecteerd. De rest komt uit andere vangstgebieden, waar geen beperking geldt. U kunt gerust rog blijven eten; hij is lekker, niet duur en zal heus niet uitsterven."

"Wij dagen de Vlaamse Tourgemeenten uit"

De Tour de France trekt deze zomer ook twee dagen door Vlaanderen. "En we maken er een kleurrijk volksfeest van in alle 18 steden en gemeenten langs het parcours", vertelt evenementcoördinator Luc De Quidt van de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid. "Bekende Vlaming Herr Seele, Springacteur Timo Descamps en oud-wielrenner Marc Wauters daagden de doortochtgemeenten uit en formuleerden volgens het Fata Morganaprincipe enkele opdrachten om de meest kleurrijke passage uit de geschiedenis van de Ronde te maken. Zo moeten de wegen van het traject versierd worden met slingers, ballonnen en vlaggen, moeten minstens duizend supporters in bontgekleurde kledij op de fiets het parcours van hun gemeente afleggen,

en moet er een wielmonument onthuld worden. De gemeente of stad die daar het beste in slaagt, krijgt voor 120 inwoners een vipbezoek aangeboden op de Champs Elysées in Parijs, waar ze de aankomst van de Tour live kunnen meemaken. En dat doen we allemaal onder het motto 'De tour in 1700 kleuren' – zo promoten we tegelijk ook ons gratis infonummer 1700." Wie langs het traject woont, kan dus het best een veelkleurig T-shirt uit de kast halen. U kunt de kleurenpracht bewonderen op 9 en 10 juli in Poperinge, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Houthulst, Diksmuide, Nieuwpoort, Middelkerke, Gistel, Ichtegem, Torhout, Lichtervelde, Ardooie, Pittem, Tielt, Deinze, Anzegem, Zwevegem en Avelgem.

Loopbaanonderbreking en ouderschapsverlof flexibeler

Sinds 1 mei gelden voor de personeelsdiensten die onder het raamstatuut vallen, nieuwe mogelijkheden tot loopbaanonderbreking:

- u kunt ook 1/4 of 1/5 loopbaanonderbreking opnemen;
- u kunt de deeltijdse loopbaanonderbreking tot aan de pensioenleeftijd voor ambtenaren van minstens 50 jaar stopzetten en weer voltijds komen werken;
- u kunt deeltijdse loopbaanonderbreking (1/2, 1/4 of 1/5) nemen tijdens de statutaire proeftijd;
- ouderschapsverlof is ook mogelijk in de vorm van 1/5 loopbaanonderbreking;
- bij ouderschapsverlof wordt de leeftijdsgrens van het kind opgetrokken van vier naar zes jaar;
- u kunt ouderschapsverlof opsplitsen in periodes van één maand, twee maanden of vijf maanden, of een veelvoud daarvan;
- de manier waarop u ouderschapsverlof opneemt, kunt u op elk moment wijzigen;
- voor een zwaar ziek kind van ten hoogste 16 jaar kunt u gedurende 24 of 48 maanden medischebijstandsverlof nemen.

➔ Meer informatie over de voorwaarden vindt u in de volgende omzendbrief:
personeel.vlaanderen.be/statuten/omzendbrieven_dienstorders/OMZ_DVO_2007_10.htm

Het sectoraal akkoord op grond waarvan de nieuwe regelingen zijn uitgewerkt, geldt ook voor de collega's van de SERV. In de toekomst hebben ook zij dus uitzicht op een meer flexibele loopbaan.

Sportende ambtenaren gezocht

De Sportdag voor Ambtenaren is uw kans om een nieuwe sport uit te proberen of om samen met collega's deel te nemen aan een toernooi of wandeling. Dit jaar kunt u op donderdag 20 september het werk even laten voor wat het is en naar de VUB-campus in Etterbeek trekken. U zal er kunnen kiezen uit een fors aanbod van klassieke en minder voor de hand liggende disciplines, aangevuld met enkele nieuwigheden, zoals een boombal. De sportdag is er alleen voor de actieve personeelsleden van de Vlaamse overheid. Gepensioneerden nemen dus niet deel, evenmin als de collega's van De Lijn. Zij zorgen immers voor een dienstverlening die niet onderbroken kan worden. In de folder die de meeste lezers van 13 - behalve medewerkers van De Lijn en gepensioneerden - mee in de bus hebben gekregen, leest u meer over het programma van die dag en hoe u zich kunt inschrijven voor sommige activiteiten, zoals de begeleide fietstocht, de jogging en nordic walking. U vindt die informatie ook op de website van de collega's van Bloso.

 www.bloso.be

Floris' visie

Maaltijdcheques

voor

bijna iedereen

Vanaf 1 juli 2007 krijgen bijna alle Vlaamse ambtenaren maaltijdcheques. Bij zo'n 18.000 ambtenaren zullen de cheques vanaf eind juli de eerste keer in de bus vallen. Voor de anderen die al langer cheques kregen, verandert er vanaf 1 juli niet veel. Dat is het gevolg van de afspraken tussen de vakbonden en de Vlaamse overheid in het sectoraal akkoord 2005-2007.

Maarten De Gendt

De invoering van de maaltijdcheques moet een paar ongelijkheden tussen het personeel wegwerken. Sommige collega's krijgen al veel langer maaltijdcheques, andere kunnen naar een goedkoop personeelsrestaurant, en nog anderen kunnen van geen van beide profiteren. Zelfs in entiteiten met een personeelsrestaurant kunnen niet alle collega's gebruikmaken van de goedkope maaltijden, bijvoorbeeld omdat ze in een van de honderden buitendiensten werken, omdat ze veel op de baan zijn of omdat ze af en toe thuiswerken. De veralgemeende invoering van maaltijdcheques maakt in ieder geval komaf met die ongelijkheid. Tegelijk verdwijnen ook de toelagen van de DAB Catering aan sommige buitendiensten. Vanaf nu is het duidelijkheid troef: iedereen krijgt hetzelfde voordeel, in de vorm van maaltijdcheques.

13 geeft antwoord op alle vragen die u over de maaltijdcheques hebt, zet op een rijtje hoeveel iedereen er krijgt en zoekt uit waarom plots de prijzen in de personeelsrestaurants verdubbelen en wat u daarvoor in de plaats krijgt.

1 Wat is een maaltijdcheque?

Het is een cheque die u enkel kunt gebruiken om voedingsmiddelen te kopen. De maaltijdcheque is oorspronkelijk ontstaan omdat veel ondernemingen niet de middelen hadden om hun werknemers een lunch in een personeelsrestaurant aan te bieden.

Ook binnen de Vlaamse overheid kunnen niet alle collega's gebruikmaken van een goedkope maaltijd in een personeelsrestaurant. De maaltijdcheques vormen dan een goed alternatief.

2 Wat is de waarde van een maaltijdcheque?

Dat hangt af van de entiteit waar u werkt. Zowat de helft van uw collega's krijgt maaltijdcheques van 5 euro, veertig procent krijgt cheques van 6 euro, en de overige tien procent krijgt nog een ander bedrag.

3 En dat krijgen we zomaar cadeau van de werkgever?

Niet helemaal, volgens de wet moet zowel de werkgever als de werknemer een stukje betalen: minimaal 1,09 euro per maaltijdcheque als werknemer, maximaal 4,91 euro als werkgever. Voor de helft van de lezers bedraagt de eigen bijdrage evenveel als die van de werkgever: elk betaalt 2,50 euro. Uw eigen bijdrage wordt van uw nettoloon afgehouden.

4 Hoeveel maaltijdcheques krijg ik?

U krijgt normaalgezien één maaltijdcheque per dag dat u effectief gewerkt hebt. Voor feestdagen, vakantiedagen en dergelijke krijgt u geen maaltijdcheques. Ook niet voor ziektedagen trouwens, of als u een hele dag inhaalrust neemt voor overuren: u

Wie, wat, waar?

Wie deze maand voor het eerst maaltijdcheques ontvangt, mag rekenen op **een waarde van 5 euro per cheque** (waarvan 2,50 euro door de werkgever wordt betaald). Maar heel wat collega's **krijgen al veel langer maaltijdcheques** - sommige al twintig jaar. Vele entiteiten behouden dan ook hun eigen systeem. Hoeveel uw maaltijdcheques waard zijn, **hangt dus af van de entiteit waar u werkt**, en ook **tussen de werkgevers- en werknemerbijdragen bestaan er grote verschillen**. Een overzicht:

• Entiteit

De collega's bij vzw 'de Rand' krijgen nog geen maaltijdcheques. Daar is gekozen voor een groepsverzekering in plaats van voor maaltijdcheques. Ook de personeelsleden op het eigen vermogen van het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) krijgen nog geen maaltijdcheques. Zij zullen pas op 1 juli 2008 maaltijdcheques in de bus krijgen.

• De Scheepvaart

• FIT

• IWT

• Jobpunt Vlaanderen

• LRM

• OVAM

• PMV

• SERV

• Syntra Vlaanderen

• VDAB - instructiepersoneel

• VDAB - overig personeel

• VAPH

• VLAO

• VMM

• VMSW

• VVM De Lijn

• Waterwegen en Zeekanaal

• Alle andere entiteiten

bent dan immers niet effectief aan het werk. Tot slot is een maaltijdcheque ook niet combineerbaar met sommige maaltijdvergoedingen.

Voor een paar duizend collega's is de berekening wat ingewikkelder: zij krijgen maaltijdcheques op basis van het gepresteerde aantal uren. Dat zijn bijvoorbeeld collega's die in continudiensten werken en daardoor soms langer dan 7 uur 36 minuten per dag van dienst zijn, zoals de binnenscheepvaartbegeleiders. Daar staat wel een plafond op per kwartaal; wie heel veel overuren cumuleert krijgt daar dus niet eindeloos veel maaltijdcheques voor.

5

Krijgen deeltijdse werknemers evenveel maaltijdcheques?

Dat hangt ervan af. Als u bijvoorbeeld enkel van maandag tot donderdag werkt, dan krijgt u per week slechts vier maaltijdcheques, één per dag dat u effectief aan het werk was. Maar als u bijvoorbeeld elke weekdag slechts een halve dag werkt, dan krijgt u vijf maaltijdcheques. Dat is er één per dag dat u effectief aan het werk was, los van het aantal uren dat u gepresteerd hebt. Vergelijk het met personeelsrestaurants: op dagen dat u werkt, kunt u daar gaan eten, op andere dagen niet.

Tenzij u een van de collega's bent die maaltijdcheques krijgen volgens de berekeningsmethode van het aantal gepresteerde uren, natuurlijk. In dat geval krijgt u als deeltijdse werknemer maaltijdcheques pro rata van het aantal gewerkte uren - maar ook hier is er een plafond per kwartaal.

6

En wat als ik telewerk?

Ook telewerkers krijgen een maaltijdcheque per dag, zelfs voor de dagen dat ze thuis werken. U hebt die dag immers effectieve prestaties geleverd voor het werk.

7

Wanneer krijg ik mijn maaltijdcheques?

Meestal zult u uw maaltijdcheques voor de

voorbij maand krijgen op het einde van de maand of in de loop van de volgende maand. In sommige entiteiten kunnen er echter andere afspraken bestaan.

8 Hoe lang zijn maaltijdcheques geldig?

Maaltijdcheques zijn slechts drie maanden geldig. Als u de geldigheidsdatum overschrijdt, worden ze waardeloos. U kunt ze ook niet terugbetaald krijgen.

9 Waar kan ik de maaltijdcheques gebruiken?

U kunt maaltijdcheques gebruiken in een aantal van onze personeelsrestaurants, maar ook in gewone restaurants, voedingswinkels en supermarkten. De meeste daarvan aanvaarden maaltijdcheques als betaalmiddel, en vaak geven ze dat aan met een sticker op de etalage of op de kassa. U kunt ze echter enkel in België gebruiken.

10 Enkel in België? Maar ik woon en werk in het buitenland!

Voor collega's in het buitenland is er meestal een aparte regeling. Wie bijvoorbeeld in Nederland werkt, krijgt een vervangende vergoeding, omdat bij onze noorderburen gewoonweg geen maaltijdcheques bestaan. Sommige collega's in het buitenland zijn

ook uitgesloten van het recht op maaltijdcheques, omdat ze al andere vergoedingen of toelagen krijgen die de kosten voor maaltijden dekken.

11 Blijven de personeelsrestaurants nog bestaan?

Ja, de huidige personeelsrestaurants en andere cateringdiensten blijven bestaan - toch zeker zolang we er genoeg gebruik van blijven maken. Maar de prijs van de dagschotels wordt op de meeste plaatsen opgetrokken. In de restaurants onder beheer van de DAB Catering (zie pagina 14-15) stijgt de prijs bijvoorbeeld van 2,5 euro naar 5 euro. Dat is evenveel als de waarde van een maaltijdcheque van de meeste gebruikers van de restaurants.

12 Duurdere dagschotels? Dat maakt van dit alles toch een nuloperatie?

Voor iemand die tot nu toe elke dag in een personeelsrestaurant ging eten, is dit inderdaad een nuloperatie. Volgens de wet mag je helaas geen maaltijdcheques én goedkope maaltijden tegelijk aanbieden. In de praktijk betekent dit dat de maaltijdprijs ongeveer moet overeenkomen met de waarde van een maaltijdcheque. Maar het is wel eerlijker tegenover collega's die niet in de restaurants terecht kunnen. Met hun maaltijdcheques krijgen ze daar een soort compensatie voor.

ONZE PERSONEELSRESTAURANTS

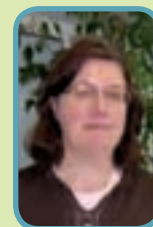
Prijzen verdubbelen

Maaltijdcheques en personeelsrestaurants: het is geen gemakkelijk huwelijk. Volgens de wet mag een organisatie niet tegelijkertijd maaltijdcheques én goedkope maaltijden aanbieden. Wat betekent dit voor onze eigen personeelsrestaurants? We vroegen het Marleen Vanwingh, afdelingshoofd van de afdeling Catering en Schoonmaak (Agentschap voor Facilitair Management), die de grote personeelsrestaurants in Brussel, Antwerpen en Hasselt runt, en aan Frans Gevaert, verantwoordelijke voor het personeelsrestaurant bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

"Wie een maaltijd bestelt in het personeelsrestaurant van VLM krijgt voor die dag geen maaltijdcheque", vertelt Frans Gevaert. "Bij ons bestelt iedereen zijn maaltijd op voorhand via het intranet. De prijs van de bestelde maaltijden ging iedere maand automatisch van het loon af. Nu passen we dat automatische systeem aan, zodat voor iedere bestelde maaltijd één maaltijdcheque wordt afgehouden die maand. Dat zijn althans de plannen."

Niet echt duurder

"In onze restaurants is zo'n automatische koppeling te moeilijk", verklaart Marleen Vanwingh. In 'haar' restaurants komen immers collega's uit tientallen verschillende entiteiten eten. "Daarom moeten we helaas de prijs van een dagschotel (soep + hoofdschotel + dessert) optrekken van 2,50 euro naar 5 euro - precies de waarde van een maaltijdcheque van de grootste groep gebruikers van de restaurants." Als u in de restaurants een dagschotel neemt, zult u de 2,5 euro die u extra krijgt met een maaltijdcheque, dus weer terugbetalen. "Ik hoor sommige mensen mopperen dat de restaurants nu meer geld zullen krijgen en dan

Marleen Vanwingh

afdelingshoofd van de afdeling Catering en Schoonmaak (Agentschap voor Facilitair Management)

Frans Gevaert

verantwoordelijke voor het personeelsrestaurant bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

ook maar het aanbod en de kwaliteit moeten verdubbelen. Maar eigenlijk verandert er niks", nuanceert Vanwingh. "Vroeger legde de Vlaamse overheid 2,5 euro per maaltijd bij door het bedrag rechtstreeks op te nemen in de begroting voor de catering. Nu bereikt die 2,5 euro ons via een omweg, via de werkgeversbijdrage in de maaltijdcheque. Een dagschotel wordt dus niet écht duurder. En uiteindelijk blijft vijf euro nog steeds ver onder de prijs van een driegangenmenu in gewone horecazaken, en vaak zelfs onder de prijs die je in de winkel betaalt als je alle ingrediënten zelf zou kopen."

Meer broodjes

Toch valt te verwachten dat sommige collega's zich laten afschrikken door de nieuwe prijs van een dagschotel. Zal dat niet leiden tot een leegloop in de personeelsrestaurants - en uiteindelijk een afbouw van het aanbod? "We hopen van niet", antwoordt Gevaert. "De kok in ons restaurant werkt voor Sodexho, een private cateraar die heel wat ervaring heeft met dit soort aangelegenheden. Daar horen we dat er bij de invoering van maaltijdcheques meestal een tijdelijke daling in het verbruik is, maar dat het verbruik na een half jaar meestal weer op peil is." Vanwingh treedt bij: "We verwachten ook geen grote leegloop, maar vooral een verschuiving naar andere producten, zoals broodjes. Want de prijzen voor broodjes of voor de saladbar zullen niet verhogen. De wet verplicht ons enkel om de prijzen voor volledige dagschotels op te trekken."

Soep of saladbar

Vanwingh blijft er alle vertrouwen in hebben: "Het aanbod zal zeker niet vermindern, we willen het zelfs uitbreiden en aantrekkelijker maken, bijvoorbeeld door iedereen de keuze te geven tussen soep of saladbar bij de dagschotel. Of de soep te laten omruilen voor een extra dessert. Maar vooral willen we elke dag opnieuw kwaliteit blijven brengen. Kwaliteit inzake hygiëne, veiligheid, bediening en een gevarieerd aanbod. En dat met competent, gemotiveerd en zeer flexibel personeel. Als we die kwaliteit blijven garanderen, dan is er geen enkele reden om ons cateringaanbod te verminderen."

13 Wat is dan het voordeel van maaltijdcheques?

Op de maaltijdcheques hoeven geen RSZ-bijdragen en geen belastingen betaald te worden. Niet door de werknemer, en ook niet door de werkgever. U krijgt het bedrag waarin uw werkgever extra voorziet, integraal in uw portemonnee. Als de werkgever hetzelfde totaalbedrag in een gewone loonsverhoging zou gieten, dan zou er na aftrek van bijdragen en belastingen minder dan de helft netto voor u overblijven.

Waar vind ik meer informatie?

Als u nog meer informatie wilt, dan kunt u het best uw licht opsteken bij uw personeelsdienst. Of u kunt het zelf opzoeken op een van de onderstaande websites.

www.vlaanderen.be/maaltijdcheques

www.maaltijdcheques.be

www.ticketrestaurant.be

Kaat De Cubber (33)

Werkt bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij

Personeelsrestaurant is top"

"Ik eet niet elke dag warm op het werk, maar als ik mijn maaltijdcheques krijg, zal ik ze zeker blijven gebruiken in het personeelsrestaurant. Het eten in het Ellipsrestaurant is steeds erg vers, gevarieerd en lekker. Zelfs als de prijs tot 5 euro zal stijgen, vind ik dat nog steeds erg goedkoop. In geen enkel ander restaurant kun je hetzelfde krijgen voor die prijs. Zelfs als je thuis kookt, lukt dat meestal niet voor die prijs, zeker niet als je ook rekening houdt met de tijd die je in de keuken moet doorbrengen."

Hier vindt u de personeelsrestaurants

Openbaar
**Psychiatrisch
Zorgcentrum
Rekem**

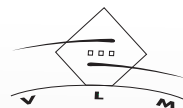
Daalbroekstraat 106
3621 Rekem-Lanaken

- Enkel voor personeelsleden van OPZ Rekem
- ÉÉN MENU SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- PRIJS MENU: TOT NU TOE € 2
- Bij het ter perse gaan was nog niet bekend of het aanbod wordt aangepast na de invoering van maaltijdcheques. Binnenkort verhuist het restaurant ook naar een ander gebouw

RESTAURANT ELLIPS

Albert II-laan 35, 1000 Brussel

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT DRIE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ
DE ZORG VOOR DE OPEN RUIMTE IN VLAANDEREN
Gulden Vlieslaan 72, 1060 Brussel

- Enkel voor personeelsleden van VLM
- KEUZE UIT TWEE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTEL
- BROODJES
- PRIJS VOOR EEN MENU: € 2
- Na de invoering van de maaltijdcheques blijft het aanbod bestaan, maar op de dagen dat u een maaltijd gebruikt, krijgt u geen maaltijdcheque

nv De Scheepvaart

Havenstraat 43, 3500 Hasselt

- Enkel voor personeelsleden van De Scheepvaart
- KEUZE UIT TWEE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- BROODJES
- PRIJS MENU CA. € 6

Patrick De Wolf (24)

Werkt op het Departement Mobiliteit en Openbare Werken

“Buiten uit eten”

“Maaltijdcheques vormen eigenlijk een loonsverhoging. Alleen daarom al kijk ik ernaar uit. Ik ga tijdens mijn middag-pauze graag naar buiten om iets te eten, en daarvoor kan ik de maaltijdcheques natuurlijk goed gebruiken. Begrijp me niet verkeerd, een personeelsrestaurant in het gebouw is ook handig, bijvoorbeeld als ik door het slechte weer binnen wil blijven. Maar maaltijdcheques geven je meer flexibiliteit: je kunt er elke dag wat anders mee gaan eten.”

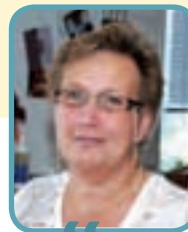

Katrien Janssen (29)

Werkt bij het Departement Landbouw en Visserij

“Boterhammen en beleg”

“Ik werk in de gebouwen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek in Merelbeke, waar we geen eigen personeelsrestaurant hebben. We kunnen wel in een restaurant vijf kilometer verderop terecht, maar daar moet je vooraf reserveren en bovendien is het niet zo evident om elke middag die afstand te overbruggen. De maaltijdcheques zijn voor ons dus een goede zaak. Maar ik zou toch nog liever een personeelsrestaurant in de buurt hebben! Ondertussen zal ik mijn maaltijdcheques maar gebruiken om mijn dagelijkse boterhammetjes en beleg te kopen.”

Gisèle Gillis (57)

Werkt op het Departement Bestuurszaken

“Ons eigen potje koken”

“De invoering van maaltijdcheques vind ik een zeer goede zaak! Ik maak immers nooit gebruik van de personeelsrestaurants. Toen de kinderen nog thuis woonden, konden ze 's middags niet warm eten op school. En ook mijn man kon op zijn werk door de vele vergaderingen niet vaak een warme maaltijd nuttigen. Daarom hebben we ervoor gekozen om 's avonds te koken en in familiekring warm te eten. En dat doen we nu nog steeds. De maaltijdcheques zijn dan ook meer dan welkom om alle ingrediënten te kopen in de winkel.”

VAC HASSELT

Koningin Astridlaan, 3500 Hasselt

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT TWEE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

OPZ Geel

Dr. Sanodreef 4, 2440 Geel

- PERSONEELSLEDEN: WARME MAALTIJD OF BROODJES
- BEZOEKERS: BROODJES
- PRIJS MENU: TOT NU TOE € 2
- Bij het ter perse gaan was nog niet bekend of het aanbod wordt aangepast na de invoering van maaltijdcheques

RESTAURANT HENDRIK CONSCIENCE

Albert II-laan 15, 1210 Brussel

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT DRIE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

CAFETARIA GRAAF DE FERRARIS

Albert II-laan 20, 1000 Brussel

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT WARME SNACKS (LASAGNE, CROQUE-MONSIEUR)
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

K&G Kind & Gezin

kind is koning

Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel

- Enkel voor personeelsleden van Kind & Gezin (of voor bezoekers die bijvoorbeeld voor een opleiding in het gebouw zijn)
- KEUZE UIT TWEE MENU'S
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- PRIJS VOOR EEN MENU: TUSSEN 1,86 en € 4,40 SOEP kost € 0,25 EXTRA DESSERT 0,37 TOT € 1,20 EXTRA
- Bij het ter perse gaan was nog niet bekend of het aanbod wordt aangepast na de invoering van maaltijdcheques

VDAB

Keizerslaan 11, 1000 Brussel
Wetstraat 95, 1040 Brussel

- Enkel voor personeelsleden van VDAB
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- KLEINE WARME SNACKS (CROQUE-MONSIEUR ...)
- PRIJZEN VAN 1,5 TOT € 4
- VDAB heeft nog kantines op diverse andere plaatsen in Vlaanderen, waar gewoonlijk een externe traiteurdienst voor broodjes zorgt

RESTAURANT BOUDEWIJN

Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT DRIE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

RESTAURANT ANNA BIJNS VAC ANTWERPEN

Lange Kievitstraat 111-113, 2018 Antwerpen

- In principe toegankelijk voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid
- KEUZE UIT TWEE MENU'S SOEP-HOOFDSCHOTEL-DESSERT
- KOUDE SCHOTELS
- BROODJES
- Prijs voor een menu stijgt op 1 augustus van 2,5 naar € 5

"Natuurlijk is het hier

Kinderopvang vinden is niet altijd evident. Vooral tijdens de schoolvakanties zitten werkende ouders wel eens met de handen in het haar. Ook deze zomer zal de kinderopvang van de Vlaamse overheid weer veel ouders uit de nood helpen. Van schattige kleuters tot rebelse pubers: de monitoren ontvangen ze met open armen. "Dit is veel leuker dan naar school gaan, want hier moeten we niet werken." 13 volgde het jonge volkje tijdens de kinderopvang in de voorbije paasvakantie. Plezier verzekerd op de werkvloer!

Petra Goovaerts

Opvang bij Mechanica & Elektriciteit in Sint-Denijs-Westrem

Rustige spelletjes binnen worden afgewisseld met de nodige actie in open lucht. Vooral balspelletjes zijn erg in trek. Het favoriete spel? "Tussen twee vuren" klinkt het in koor! Op de foto: Gudrun (8 jaar), Gillis (6 jaar) en Milan (6 jaar)

veel leuker

dan op school"

*Opvang bij Mechanica & Elektriciteit
in Sint-Denijs-Westrem*

Niels (8 jaar) komt met zijn tweelingbroer Vince naar de opvang. Niels knutselt en kleurt graag. Vince fleurt op tijdens het vrije spel: "Ik speel het liefst met mijn gameboy, maar die mag ik niet meebrengen van papa."

Een kus en een knuffel van mama, en dan naar de 'juffen', monitoren Saskia, Tobias en Hendrik. Mauro (4 jaar) moet nog even wennen, maar bloeit snel helemaal open.

Opvang bij de OVAM in Mechelen

Na de middagpauze gaan Aude (3 jaar) en mama tot de klok van vijven weer hun eigen weg.

Pauze met koek en fruitsap of chocolademelk. Thomas (3 jaar) is best te spreken over het vieruurtje.

's Middags boterhammetjes eten in de personeelsrefter. Sebast (4 jaar) bespreekt de dingen van de dag met mama.

Opvang bij de OVAM in Mechelen

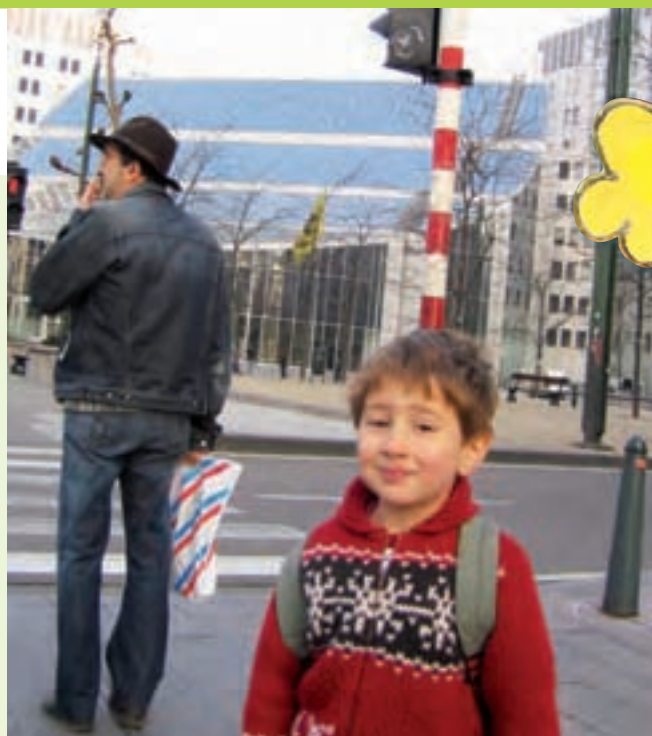
Even wachten tot alle kinderen opnieuw in de opvang zijn. In afwachting lezen de monitoren een verhaal van 'Jip en Janneke' of knutselen ze met de liefhebbers. Op de foto: Xander (5 jaar), Roos, Sophie (5 jaar), Marije (6 jaar) en Tibo (3 jaar)

De kleintjes (-6 jaar) hebben voor de middag de kinderboerderij bezocht; na de middag gaan de oudere kinderen (+6 jaar) naar het Mechelse stadspark voor het enige echte 'dolle-koeien-varkens-pestspel'. Het is stralend weer en er moet flink gelopen worden. Het enthousiasme is groot en de jassen gaan al snel uit. Maar verliezen is niet altijd gemakkelijk! Op de foto: Elke, Evelien, Roos, Lars (9 jaar), Niels (10 jaar), Marije (6 jaar) en Ruben (9 jaar)

Hand in hand naar de wc en ssst, stilletjes zijn in de gang om de werkende mama's en papa's niet te storen. Op de foto: Aude (3 jaar), Thomas (3 jaar), Silke (6 jaar), Daan (6 jaar), Niels (4 jaar) en Evelien

Opvang in het Boudewijngebouw in Brussel

Josse (4 jaar) maakt kennis met het werkende leven van papa, dat zich vooral in het Brusselse Boudewijngebouw afspeelt. "Is het nog ver? Is het daar waar die vlaggetjes hangen?"

Met een bende kleuters op stap door de lanen van Brussel. "Aanschuiven", "Sluit eens aan", "Niet treuzelen". De monitrices leiden de kindjes geduldig naar de kinderboerderij.

Marie (5 jaar) en Aude (4 jaar) babbelen en zingen er vrolijk op los. In de kinderboerderij laat monitrice Femke Aude even in het kippenhok piepen.

"Vandaag hebben we genoeg gespeeld, nu moeten we dringend wat werken op de computer. Welke teksten moet je nog allemaal schrijven, papa?" Elias (10 jaar) en Jana (6 jaar) maken overuren aan het bureau van papa.

Opvang in het Consciencegebouw in Brussel

Verkleedpartijtjes vallen altijd in de smaak. De kinderen storten zich op de berg verkleedkleden en schmink en gaan aan de slag. Zou mama me nog herkennen als ze me straks komt ophalen? Op de foto: Ann-Sophie (6 jaar), Katlien (6 jaar), Floran (4 jaar) en Maïté (4 jaar)

Katlien (6 jaar) kiest voor de nonchalante vrijetijdslook, haar broertje Floran (4 jaar) is nog op zoek naar een vermomming.

Arwen (4 jaar) laat de verkleedkleden voor wat ze zijn, ook Floran (4 jaar) gooit het over een andere boeg.

KINDER-OPVANG

Wat en voor wie?

- De Vlaamse overheid is de grootste Vlaamse aanbieder van kinderopvang voor kinderen van personeelsleden. In 1992 is ze gestart met kinderopvang en nu organiseert de overheid tijdens de paasvakantie, de herfstvakantie en in de maanden juli en augustus opvang voor de kinderen van haar personeelsleden, van de medewerkers van de ministeriële kabinetten en van een aantal agentschappen, zoals bijvoorbeeld Syntra, Bloso, Toerisme Vlaanderen en de VDAB. De agentschappen die een beroep kunnen doen op die opvang, staan vermeld in het sectoraal akkoord van 2005-2007.

In **Brussel** is er opvang in het Boudewijn-, het Conscience- en het Ellipsgebouw. In de buitendiensten kunnen de kinderen terecht in het Anna Bijnsgebouw in **Antwerpen**, in het gebouw van de afdeling Mechanica en Elektriciteit in Sint-Denijs-Westrem (**Gent**), in de Roode Poort in **Brugge** en in het VAC-gebouw in **Hasselt**.

Ook de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (**OVAM**) in **Mechelen** en het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (**OPZ Rekem**) zetten tijdens de schoolvakanties de deuren open voor het kroost van hun personeelsleden. Zij kozen ervoor om zelf opvang te organiseren omdat de bestaande opvangvoorzieningen te ver uit de buurt lagen en ze hun personeel toch de kans wilden geven om werk en privéleven beter op elkaar af te stemmen.

In sommige gevallen blijkt het praktisch niet mogelijk om opvang te organiseren. Bij de Vlaamse Milieumaatschappij (**VMM**) bijvoorbeeld zitten de medewerkers te sterk verspreid in verschillende gebouwen.

- De kinderopvang staat open voor kinderen tussen drie en veertien jaar, maar de meeste kinderen die naar de kinderopvang komen, zijn tussen drie en negen jaar. Een dagje in de opvang kost 2,5 euro (drinkjes, uitstappen en activiteiten inbegrepen), bij OPZ Rekem is dat 6 euro (inclusief ontbijt, warme maaltijd, vieruurtje en drank) en 2 euro voor het volgende kind uit het gezin.
- De monitoren vangen de kinderen op met een waaier aan activiteiten, gaande van knutselen, verhalen voorlezen of een film bekijken tot balspelen, zwempartijtjes, bezoeken aan de kinderboerderij of aan Planckendaal.

“De kwaliteit van de opvang staat of valt met de kwaliteit van de monitoren”, vertelt Cynthia Discart, de drijvende kracht achter de kinderopvang bij de OVAM. “We zoeken steeds studenten kleuteronderwijs of lager onderwijs. Als ze ook actief zijn in een jeugdbeweging, hebben ze zeker een streepje voor op de anderen. Die zoektocht vraagt een grote inspanning, maar het loont.”

Voor meer informatie over de opvang in Brussel, Gent, Antwerpen, Brugge en Hasselt kunt u terecht bij Ingrid Verschueren (kinderopvang@vlaanderen.be of 02 553 60 42). Personeelsleden van de OVAM en OPZ Rekem vinden meer info bij hun personeelsdienst.

www2.vlaanderen.be/personeelsbeleid/kinderopvang

“Voor welke andere

Leen Wolters (54)

- Adjunct van de directeur bij het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS)
- Werkt in Brussel
- Woont in Antwerpen
- Getrouwd, drie zonen: Simon (27), Adriaan (25) en Maurits (21)
- Licentiaat in de Rechten, Licentiaat Medisch-Sociale wetenschappen en Ziekenhuisbeleid
- Begon bij het Riziv, ging naar het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur, en is sinds 1994 Vlaams ambtenaar, eerst bij de afdeling Buitenlands Beleid buiten Europa tot in het kader van BBB het Vlaams Agentschap voor Ontwikkelingssamenwerking (VAIS) werd opgericht.
- **Over VAIS:** “Wij doen aan ontwikkelingssamenwerking, weliswaar met kleine budgetten en weinig medewerkers. Hier in Brussel zijn we met 17 en in Zuid-Afrika en Mozambique met vier, binnenkort met vijf.”
- **Over zichzelf:** “Ik werk graag, maar zie mezelf dat niet tot mijn 65ste doen.”
- **Over Stefaan:** “Hij zet zaken in gang, maar altijd op een heel rustige manier.”

Stefaan Van Mulders (53)

- Administrateur-generaal agentschap Jongerenwelzijn
- Werkt in Brussel
- Woont in Meensel - Kiezegem (tussen Leuven en Diest)
- Getrouwd, 1 dochter: Celine (14)
- Licentiaat in de Rechten
- Begon als tewerkgestelde werkloze bij het Rampenfonds en belandde al snel op het toenmalige Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur. Werkt sinds 1983 voor de Vlaamse overheid, voornamelijk in cultuur- en welzijnsomgevingen maar ook zeven jaar lang als afdelingshoofd bij Buitenlands Beleid buiten Europa.
- **Over het agentschap Jongerenwelzijn:** “We zijn alles samen met 1000 mensen en vangen minderjarigen op wiens fysieke, psychische of emotionele ontplooiing ernstig wordt bedreigd en proberen jonge delinquenten weer op het rechte pad te krijgen. Maar we proberen ook te voorkomen dat het misloopt.”
- **Over zichzelf:** “Ik kan hard werken, maar ook heel goed luieren en voor de televisie zitten om naar de Tour de France te kijken.”
- **Over Leen:** “Een geboren ambtenaar. Zeker op het vlak van verantwoordelijkheid nemen en correct zijn.”

werkgever kun je zoveel doen?"

"Ik heb hem nog nooit kwaad gezien. Nooit gezien dat hij een slechte dag had", zegt Leen Wolters over Stefaan Van Mulders, haar voormalige afdelingshoofd bij Buitenlands Beleid buiten Europa en huidige administrateur-generaal van het agentschap Jongerenwelzijn. Leen werkt intussen bij het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking, maar zou zo weer willen werken voor Stefaan. Van Mulders "gelooft niet in colère", maar wel in de rust en de rede en straalt dat ook uit als elegant-in-het-pak-en-tot-in-de-snor-piekfijn-verzorgde vijftiger. "U zou me eens thuis moeten zien tussen de schapen en mijn ezel", relateert hij onze omschrijving. Een gesprek met beste vrienden en collega's over het maatschappelijk belang van hun werk, de modernisering van de Vlaamse overheid die niet altijd van een leien dakje loopt en hoe dat allemaal te combineren valt met een leven en kinderen.

Leen De Dycker & Frank Willemse

Het agentschap Jongerenwelzijn huist sinds eind vorig jaar in het nieuwe Ellips-gebouw op de Brusselse Albert II-laan, vlak bij het Noordstation. Daar wordt 'anders gewerkt': geen gangen meer met deuren waarachter bureaus verscholen liggen. Wel veel open, witgeschilderde ruimtes zonder vaste plaatsen en met designmeubelen. Heel strak, heel modern, heel flexibel, heel nieuw en met de grote baas zonder kantoor tussen de rest. Hoewel.

Volgens het principe van 'anders werken' heeft niemand een vaste plek. Waarom u wel?

STEFAN: "Omdat ik een aantal dossiers bij me wil hebben en omdat ik Rita, mijn assistente die ook een vaste plek heeft, graag snel wil terugvinden. Er is hier na verloop van tijd trouwens een soort van natuurlijke indeling ontstaan waarbij mensen die met elkaar samenwerken altijd samen gaan zitten. Wat niet wil zeggen dat iedereen altijd op dezelfde plek werkt. Mijn medewerker Filip zit normaal hier in de buurt, maar daarstraks zag ik hem in de 'lounge' werken."

Hoe is het om als administrateur-generaal geen eigen kantoor te hebben met een deur?

STEFAN: "Je bent plots wel verschrikkelijk toegankelijk."

LEEN: "Dat was vroeger toch ook zo. Je deur stond altijd open, behalve als je aan het vergaderen was."

STEFAN: "Ja, maar in het begin stonden ze hier voor het minste en kwam ik nog amper aan mijn werk toe. Nu hebben de meesten zich wat gesetteld. En ik kan me altijd terugtrekken in een 'cockpit' als ik een gast wil ontvangen of een telefoontje wil plegen dat niet voor ieders oren is bestemd. Ik heb me aangepast zoals de meeste andere 'ouwe' ambtenaren die heel traditioneel zijn opgeleid. Ik ben - heb ik mij laten vertellen - de tweede vastbenoemde Vlaamse ambtenaar ooit. Om maar te zeggen wat voor 'ouwe' ik ben (lacht)."

Was ambtenaar worden een bewuste keuze?

LEEN: "Ik ben erin gerold en ben gebleven."

STEFAN: "Ik wilde als afgestudeerde in de rechten niet naar de balie omdat ik niet langer financieel afhankelijk wilde zijn van mijn ouders. Ik ben dan als tewerkgestelde werkloze begonnen bij de overheid en op een bepaald moment - vrij vroeg al - heb ik beslist niet meer weg te gaan. Vooral toen ik bij de Vlaamse overheid kon beginnen. Dat was en is voor mij een werkgever die een breed spectrum aan mogelijkheden biedt."

U hebt bij 'Cultuur' gezeten, bij 'Welzijn', bij 'Buitenlands Beleid' en nu weer bij 'Welzijn'. Op uw cv staat dat u zelfs nog mee de Vlaamse Opera hebt opgericht.

STEFAN: "Dat is toch fantastisch. Dat je dat hier allemaal kunt doen. En allemaal

“
Een echte ambtenaar
is geëngageerd en
gelooft dat wat hij
doet ook zinvol is voor
de maatschappij.”

Leen

“
Kinderen opvoeden
wordt steeds moeilijker.
Dat merken we zelf toch
ook.”

Stefaan

voor dezelfde werkgever. Wie anders zou me dat hebben kunnen bieden?”

LEEN: “Ze maken het ons ook makkelijker om van de ene naar de andere dienst te verhuizen. Vroeger was interne mutatie zeer moeilijk, nu ziet men er de voordelen van in. Bij Buitenlands beleid buiten Europa was ik vroeger met specifieke Zuid-Afrika-dossiers bezig en dan verander je niet zo gauw van stoel. Nu heb ik bij het VAIS een meer algemene taak waarvan ik me kan inbeelden dat ik ze ook op een andere dienst zou kunnen uitvoeren.”

Waarom bent u als vijftiger van job geswitcht?

LEEN: “We zijn maar met een kleine groep collega's en hielden ons allemaal met ontwikkelingshulpdossiers bezig. De administrateur-generaal had iemand nodig die kon helpen bij het opstellen van de begroting, het behandelen van de personeelsdossiers ... Het lot is op mij gevallen. Eerst zag ik dat niet echt zitten, maar na een tijdje raak je ook met die nieuwe dossiers meer vertrouwd.”

STEFAAN: “Dat noemt ik plichtbewust zijn. Als een echte ambtenaar.”

Bent u een echte ambtenaar?

LEEN: “Wat is dat ‘een echte ambtenaar’? Dat klinkt zo pejoratief. Als je bedoelt dat

een ambtenaar geëngageerd is en gelooft dat wat hij doet ook zinvol is voor de maatschappij: ja, dan ben ik een echte ambtenaar.”

Tonen jullie in jullie vrije tijd ook een maatschappelijk engagement of alleen tijdens jullie werkuren?

LEEN: “Mensen die bij ons werken, zijn allemaal wel geëngageerd. Veel collega's hebben ook zelf op het terrein gewerkt als ontwikkelingshulp.”

STEFAAN: “Ik heb lang alleen ondersteunende rollen gehad: juridische diensten, begrotingsopmaak ... en na een tijd begin je toch te zoeken naar meer inhoud. En als je eenmaal geproefd hebt van ‘de samenleving’ wil je daarin verder. Eerst bij ‘Buitenlands Beleid buiten Europa’ en nu bij ‘Jongerenwelzijn’, een van de grootste uitdagingen voor onze maatschappij.”

Waarom?

STEFAAN: “Omdat je als overheid ingrijpt in iets bijzonder fundamenteels: de familiale band tussen ouder en kind. Een band die steeds meer onder druk staat gezien het stijgende aantal minderjarigen die in een ernstige probleemsituatie verkeren. Kinderen opvoeden wordt steeds moeilijker, hé. Dat merken we zelf toch ook. Als je met z'n tweeën gaat werken en je hebt pubers thuis rondlopen ...”

LEEN: “Ah, je zit er nu ook middenin. Bij ons is die periode al lang voorbij.”

Is het agentschap voorbereid op die stijging? In de kranten klinkt het vaak alsof de instellingen nu al gevangenen zijn geworden voor criminele jongeren met wie niks is aan te vangen.

STEFAAN: “Dat is een verkeerd beeld. De meeste jongeren die wij behandelen, zijn niet delinquent, maar zitten in een problematische situatie thuis of liggen overhoop met zichzelf. Ze vragen ons om hulp. En daar reageren overheid en maatschappij niet altijd even adequaat of te laat op. Daarnaast zitten we met jongeren die een beetje tot zeer erg delinquent zijn. Van een fractie daarvan weten we niet goed hoe we ermee moeten omgaan. Het maatschappelijk debat zal in ieder geval moeten uitwijzen of we die jongeren nog een extra kans moeten geven zodra ze ouder zijn dan 16. Ik geloof van wel, maar het is aan de politiek om daarover te beslissen. Belangrijk voor mij is dat je je daarbij niet door de publieke opinie moeten laten leiden.”

Hebt u genoeg middelen en mogelijkheden om die fractie die vaak grote problemen veroorzaakt in de maatschappij een kans te geven?

STEFAAN: “De laatste twee à drie jaar worden er zeker meer middelen voor uitgetrokken. Zowel qua infrastructuur als qua omkadering. Maar we zoeken nog naar de juiste methode om ze te kunnen helpen. Of het gaat lukken, weet ik natuurlijk niet. Het is een heel complex probleem. We hebben daarom nood aan psychologen, kinderpsychiaters, orthopedagogen, juristen ... en die hebben we niet voldoende. Niet alleen omdat ze moeilijk te vinden zijn, maar ook omdat we gehinderd worden door overheidsregels.”

Zoals?

STEFAAN: “Zoals het statuut. Ik ben ambtenaar, ben daar trots op en vind dat het statuut nodig is. Maar soms is het heel rigide: in zijn aanwervingsvoorwaarden, in zijn budgettaire context ...”

Kan het iedere ouder overkomen dat je in die mate geen vat meer hebt op je kinderen dat Jongerenwelzijn er zich in moet mengen?

STEFAAN: “Daar ben ik van overtuigd!

Om het even welke zoon of dochter kan in een situatie terecht komen waar je geen vat meer op hebt. Door psychische of emotionele problemen, door verkeerde vrienden ...”

LEEN: “Er zijn ook veel minder uitgestippelde paden. En er is zo veel vrijheid: dat biedt ongelooflijk veel kansen, maar kan voor jongeren ook erg verwarrend zijn.”

U hebt loopbaanonderbreking genomen. Heeft dat uw kinderen geholpen op het juiste pad te blijven?

LEEN: “Ik denk dat wel. Loopbaanonderbreking was in die tijd redelijk nieuw. Toen de oudste is geboren, bestond die regeling nog niet. Ik ben dan eerst met twee kleine kinderen voltijds blijven werken, maar realiseerde me dat ik de periode dat de kinderen klein zijn niet wilde overslaan. Ik ben vijf jaar thuisgebleven en toen ik weer ging werken was de jongste 8 en de oudste 14. Het eerste jaar weer fulltime aan de slag was wel keihard.”

STEFAAN: “Ik heb altijd voltijds gewerkt.”

Nooit gedacht: ‘Ik ga het nu wat rustiger aan doen want voor ik het weet zit ik thuis met een losgeslagen tiener?’

STEFAAN: “(lacht). Dat niet nee, maar toen ik hier tien jaar geleden de eerste keer zat als directeur-generaal was mijn dochter drie. Toen had ik het vaste voornemen om voor zeven uur thuis te zijn. Dat lukte meestal, behalve als er externe verplichtingen waren.”

LEEN: “Om de dag samen af te sluiten en ze in bed te kunnen stoppen.”

STEFAAN: “Absoluut. Ook deze functie geeft mij de flexibiliteit om haar ’s morgens naar school te brengen. Toen en nu nog is er de mogelijkheid om voor vijf uur thuis te zijn. Omdat het moest en moet.”

Werkt u hard?

LEEN: “Ik werk drie vijfde, maar het zijn drie goed gevulde dagen. Maar ik zit hier zeker niet tot acht uur ’s avonds.”

STEFAAN: “50 uur per week op kantoor.”

Andere topambtenaren beweren meer uren te kloppen.

STEFAAN: “Ik vind dat er een evenwicht moet zijn. Ik kan hard werken, maar even goed luieren voor de tv en naar de Tour de France kijken.”

“
Of ik genoeg
verdient? Als je niet
precies kan zeggen
hoeveel je verdient,
verdient je genoeg,
denk ik.”

Leen

Julie zijn allebei vijftigers. Begint op jullie leeftijd het werk te wegen?

LEEN: “Nee, integendeel. Ik sta minder onder stress omdat de combinatie met thuis gemakkelijker is geworden nu de kinderen volwassen zijn. Ze nemen spontaan een aantal huishoudelijke taken op zich en je hoeft ze niet meer op tijd te gaan halen of weg te brengen. Als het nu zes uur is en ik ben niet klaar, dan werk ik gewoon verder.”

STEFAAN: “De leeftijd weegt niet zo erg omdat ik een comfortabel evenwicht zoek. Als het ’s winters donker is en ik zit nog een halfuur bij mijn schapen in de stal, dan is mijn hoofd weer helemaal helder.”

Denkt u al aan stoppen met werken?

LEEN: “Ik weet vooral dat ik het niet zie zitten om tot mijn 65ste te werken.”

STEFAAN: “Ik zou op een bepaald moment wel deeltijds willen gaan werken. Maar nu nog niet. Ik wil eerst zorgen voor een toekomst voor mijn dochter, die nog maar 14 is, voor ik alleen aan mezelf denk.”

Financieel bedoelt u?

STEFAAN: “Inderdaad. En ik ben ook nog maar 53 en heb nog veel te doen. Bij Buitenlands beleid zag ik geen grote uitdaging meer en ik dacht die op een ander wel te vinden. Dat blijkt bij Jongerenwelzijn ook zo te zijn.”

Verdient u genoeg?

LEEN: “Als je niet precies kan zeggen hoeveel je verdient, verdient je genoeg, denk ik. Ik weet het dus niet en mag niet klagen.”

STEFAAN: “Hoeveel ik verdient is bekend. Netto komt dat op net geen 4000 euro per maand. In het midden van dit jaar zou daar een flinke hap bovenop komen. Ik denk dus dat ik mijzelf gelukkig mag prijzen.”

Vindt u dat veel?

LEEN: “Wat is veel als je de verantwoordelijkheid draagt voor 1000 mensen?”

STEFAAN: “Voor de job die we doen - en zeker met die hap erbovenop - is dat zeker voldoende. Ik heb bovendien nog voordelen zoals een gsm, een internetaansluiting, een wagen ..., maar heb wel geen bezoldigde mandaten. Ik vind ook niet dat je moet vergelijken met de privé. Wel zou ik eens willen weten wat mijn collega in Nederland verdient.”

Is het makkelijker voor de privé te werken dan voor de overheid?

STEFAAN: “Onze structuren wegen zwaarder en de verantwoording die we moeten afleggen is veel groter. Wij worden voortdurend gecontroleerd. Wij leggen verantwoording af aan onze minister. Aan het parlement. Aan private initiatiefnemers. Aan de publieke opinie. Ik denk niet dat veel privémanagers op die manier werken.”

Uitkijken naar 11 juli

Dáárvoor doen artiesten het dus: de bewonderende blikken van het publiek, zoals vorig jaar tijdens het Vlaamse feest in Brussel op 11 juli.

Ook benieuwd naar wat er deze zomer te zien zal zijn ter gelegenheid van de Vlaamse feestdag? Zowel in Vlaanderen als in Brussel kunt u van 1 tot 11 juli opnieuw uw hart ophalen tijdens de vele festiviteiten in steden en gemeenten. Meer info over Vlaanderen Feest! leest u op pagina 41 van onze doe-kalender.

 www.vlaanderenfeest.be, www.carroussel2007.be

Foto: Barbara Peremans © OPB

Te weinig loon, maar toch

De Vlaamse ambtenaar is een tevreden werknemer. Dat blijkt uit de Personeelspeiling 2006, een enquête die grotendeels online georganiseerd werd door het Agentschap voor Overheidspersoneel. Naast die algemene tevredenheid worden ook werkinhoud, het leidinggeven, het arbeidsklimaat en de waarden van de Vlaamse overheid (betrouwbaarheid, samenwerken, klantgerichtheid en voortdurend verbeteren) overwegend als positief ervaren. Iets minder groot is de appreciatie voor het salaris, de carrièrekansen en de BBB-reorganisatie. 13 zet voor u de belangrijkste resultaten uit het rapport op een rijtje en citeert de externe experts die er hun commentaar bij geven. "Over deze sociale audit moet worden teruggekoppeld naar al de medewerkers", meent Roland Pepermans, "zowel over de resultaten als over de acties die eraan gekoppeld worden. Liefst worden de medewerkers hierbij betrokken om per afdeling de meest dringende pijnpunten aan te pakken. Anders riskeert de Vlaamse overheid als werkgever daarvoor afgestraft te worden bij een volgende gelegenheid", klinkt het.

Filip De Maesschalck

tevreden

91%
doet werk graag

85% van de ambtenaren is tevreden met zijn huidige werk (90% bij leidinggevendenden). 91% van de ambtenaren doet zijn werk graag (96% bij de leidinggevendenden) en 87% vindt dat zijn werk belangrijk is voor zijn organisatie. Driekwart geeft aan te kunnen doen waar ze goed in zijn, en ze beweren regelmatig iets bij te leren om het werk beter te kunnen uitvoeren. 70% van de Vlaamse ambtenaren waardeert de positieve werksfeer en 82% voelt zich aanvaard. 69% van de respondenten is tevreden over de directe leidinggevende en 78% weet duidelijk wat van hem verwacht wordt. Er blijkt wel dat 1 op de 5 personeelsleden vindt onvoldoende waardering te krijgen voor het geleverde werk, en dat 21% betere begeleiding wil.

Professor Hans De Witte:

"De positieve teneur van deze resultaten staat in schril contrast met het clichébeeld van de uitgebluste ambtenaar die nauwelijks geïnteresseerd is in zijn werk. De Vlaamse ambtenaren vertonen een opvallend sterke betrokkenheid bij hun organisatie."

Professor Roland Pepermans:

"De Personeelspeiling maakt in elk geval komaf met het idee dat (Vlaamse) ambtenaren klagers zouden zijn."

De peiling uitgelegd

In mei, september en december van vorig jaar namen 56 entiteiten deel aan de Personeelspeiling 2006. Dat betekent concreet dat ongeveer 36% van de Vlaamse ambtenaren kon deelnemen aan de peiling. 21% heeft dat gedaan. In totaal werden 15.664 personeelsleden (waaronder 252 lijnmanagers) uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. 9122 gingen op die vraag in.

Management wil meer slagkracht

We vinden dat onze organisatie waardevol werk levert voor de samenleving (82%) en klantgericht is (77%). Er wordt ook goed samengewerkt (73%) en de afspraken en regels worden correct nageleefd (65%). Daarnaast zijn we ervan overtuigd dat er kwaliteitsvol werk wordt geleverd (79%) en dat er wordt gezocht naar manieren om (steeds) beter te werken (64%). We staan wel kritisch tegenover de goede besteding van middelen (personeelsleden en financiën): slechts 44% heeft hier vertrouwen in.

Ook 50% van het management vindt dat er te weinig mensen en middelen zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren. Bovendien stellen managers en leidinggevendenden dat het algemene personeels- en beloningsbeleid onvoldoende mogelijkheden bieden om geschikte medewerkers aan te trekken en te behouden. Het merendeel van de leidinggevendenden meent ook dat de bevoegdheden

DE COMMENTATOREN

Guy Tegenbos
politiek redacteur
van De Standaard

Prof. dr. Hans De Witte
hoofddocent
Arbeidspsychologie
aan de KULeuven

Prof. dr. Karel De Witte
hoofddocent
Personeelspsychologie
aan de KULeuven

Prof. dr. Roland Pepermans
Decaan van de
faculteit Psychologie
en Educatie-
wetenschappen
van de VUB

van het politieke en het ambtelijke niveau niet duidelijk genoeg zijn afgebakend. De helft van de managers geeft ten slotte aan dat ze onvoldoende inspraak hebben bij de veranderingen binnen de Vlaamse overheid.

Professor Roland Pepermans:

"Dat managers meer inspraak verlangen, ligt in de lijn van de verwachtingen. Dat is in andere organisaties ook zo. Als ze stellen dat ze over te weinig middelen beschikken, is er meer reden om alert te zijn. Is er werkelijk een tekort op een of ander vlak? Of kennen de leidinggevendenden de middelen waarover ze kunnen beschikken niet goed? Dat is wel vaker het geval. Dan verdient het aanbeveling om hierop de nadruk te leggen, bijvoorbeeld door managementopleidingen te organiseren waarin beter geduid wordt wat de mogelijkheden zijn."

Frans Cornelis

administrateur-generaal
van het Agentschap voor
Overheidspersoneel

Wat met de resultaten?

"Een personeelspeiling levert waardevolle informatie over de sterktes, zwaktes en uitdagingen binnen de organisatiestructuur van de verschillende entiteiten", bevestigt Frans Cornelis, administrateur-generaal van het Agentschap voor Overheidspersoneel. "Door de grotere zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van elke organisatie, wordt nu meer dan bij vroegere personeelsbevragingen van elke organisatie verwacht dat ze zelf met de resultaten aan de slag gaat. Zo heeft elke leidend ambtenaar van een deelnemende organisatie een rapport ontvangen met de resultaten van zijn entiteit, vergeleken met de resultaten van de andere entiteiten. Elke leidend ambtenaar kan die resultaten bespreken met zijn personeel en met zijn bevoegde minister om verbeteracties op te starten. Het Agentschap voor Overheidspersoneel heeft het voorbije jaar heel wat geïnvesteerd om hen daarbij te ondersteunen. Zo kunnen de organisaties nu een beroep doen op een onlinehandboek, intern advies en op een aanbod van externe, gespecialiseerde firma's. Heel wat organisaties hebben intussen ook effectief verbeteracties opgezet."

Op 11 mei 2007 zijn de algemene resultaten aan de Vlaamse Regering meegedeeld en op 15 mei werden de resultaten voor de eerste maal besproken in de commissie Bestuurszaken van het Vlaams Parlement. De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Geert Bourgeois, streeft er ook naar om de aandachtspunten uit de personeelspeiling zo veel mogelijk op te nemen in zijn beleidsbrief Bestuurszaken van volgend jaar. Alle ministers worden uitgenodigd om de resultaten te bespreken met de leidend ambtenaren van de organisaties die onder hun functionele bevoegdheid ressorteren.

53% krijgt loon naar werken

Een kleine meerderheid (53%) vindt dat we loon naar werken krijgen. Er heerst vooral ongenoegen over de billijkheid van de beloning naar werkdruk, de ongelijke beloning van statutairen en contractuelen, de beloning op basis van diplomaniveau (in plaats van op functioneringsniveau) en het systeem van functioneringspremies. De mogelijkheden om werk en privéleven op elkaar af te stemmen worden dan weer wel gunstig ingeschat door 81% van de respondenten.

De overheidsmanagers vinden hun loon billijk, maar niet competitief in vergelijking met andere sectoren. Het topkader is daarbij nog een stuk kritischer dan het middenkader. (De Personeelspeiling 2006 werd uitgevoerd vóór de recente initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met de expertenloopbaan, de invoering van het N-2-niveau en het marktconform maken van de beloning van het topmanagement) Leidinggevend beoordeelen de balans tussen werk en leven wel anders dan de andere personeelsleden: slechts 46% vindt dat er voldoende ruimte is voor het privéleven.

Professor Karel De Witte:

"De Vlaamse overheid kan via communicatie wel inspelen op de perceptie rond lonen bij haar werknemers. Interne transparantie over loonschalen kan al heel wat misverstanden wegnemen. Ook het bieden van een externe vergelijkingsbasis kan nuttig zijn. Mensen zeggen bijvoorbeeld niet snel dat ze genoeg verdienen. Sommigen maken zelfs de overstap vanuit het bedrijfsleven en ruilen bewust een aantal financiële voordelen in voor een betere afstemming tussen werk en privéleven. Die grote tevredenheid over de mate waarin werk en privéleven op elkaar kunnen worden afgestemd onderscheidt de Vlaamse overheid wel duidelijk van het bedrijfsleven."

43% wil meer kansen op promotie

Een kleine helft van de Vlaamse ambtenaren (43%) vindt dat ze onvoldoende kansen op promotie hebben en 32% vindt dat ze binnen de Vlaamse overheid onvoldoende mogelijkheden hebben om van functie te veranderen. Dat is een beetje in tegenspraak met het feit dat 50% van diezelfde ambtenaren aangeeft dat ze niet regelmatig van functie willen veranderen en 70% toegeeft dat ze geen concrete acties hebben ondernomen of plannen hebben om van werk te veranderen. In de praktijk hebben de inspanningen van de jongste jaren om de interne arbeidsmarkt open te trekken er nochtans toe geleid dat de Vlaamse overheid over een van de grootste interne arbeidsmarkten van het land beschikt. Het management is positiever over de mobiliteitskansen en toont ook meer bereidheid om van functie te veranderen, maar dan wel liefst binnen de Vlaamse overheid.

Professor Hans De Witte:

"Op dit punt verschillen Vlaamse ambtenaren nauwelijks van de gemiddelde Vlaamse werknemer. Noem het maar 'Vacature- of Job@-denken' dat het merendeel van de werknemers groot belang hecht aan promotiekansen of kansen om van functie te veranderen. Slechts een deel van de hoofdzakelijk hooggeschoolede werknemers is echt tuk op dat soort arbeidsmobiliteit. Als het doel van de Vlaamse overheid is om de algemene werknemerstevredenheid te verhogen, dan is investeren in meer loopbaanmogelijkheden geen prioritaire actie."

25% gelooft in BBB

Het effect van de recente hervormingen binnen de Vlaamse overheid weegt niet door in de algemene resultaten, maar BBB wordt op het moment van de enquête niet als een algemeen succes ervaren. Slechts 46% van de personeelsleden vindt dat er voldoende informatie beschikbaar was over BBB, slechts 25% vindt dat de BBB-reorganisatie in de eigen entiteit in de goede richting evolueert en nog maar 18% denkt dat de dienstverlening door BBB zal verbeteren. Ook bij de leidinggevendenden weerklinkt hetzelfde geluid: slechts één op de acht vindt dat de Vlaamse overheid beter presteert dan een jaar geleden. Toch wordt de toekomst eerder gunstig tegemoetgezien.

Professor Hans De Witte:

“De minder goede scores rond BBB betekenen niet dat de werknemers niet langer achter hun organisatie als geheel staan. Er kunnen andere oorzaken zijn. Misschien is het op dit moment nog te vroeg om BBB te evalueren, de implementatie is nauwelijks voltooid. Allicht duiken er nog kinderziektes op in de beginperiode. Een tweede hypothese is een mogelijk gebrek aan communicatie. Als medewerkers het gevoel hebben dat ze onvoldoende geïnformeerd en vooral geconsulteerd zijn, dan leidt dat er vaak toe dat ze weerstand ontwikkelen en de reorganisatie afwijzen. Een derde mogelijkheid is dat een deel van het personeel de BBB-reorganisatie als ‘politiek gestuurd’ ziet. Door het klassieke spanningsveld tussen politici en ambtenaren kan die perceptie voldoende zijn om weerstanden op te wekken bij een aantal medewerkers.”

Guy Tegenbos:

“De afronding van BBB die de Vlaamse Regering afgelopen jaren met lange tanden heeft doorgevoerd, lijkt verteerbaar te zijn voor de werkvloer. BBB heeft de dagelijkse arbeidsomstandigheden niet echt overhoop gegooid, maar heeft de diensten niet beter doen werken. Dat was te verwachten. Het heeft te lang geduurd. BBB is geconcipeerd in de jaren negentig. De uitwerking begon in een volgende regeerperiode, waarbij allerlei nevelendoelen werden toegevoegd, zoals het ‘herstel van het primaat van de politiek’ en het herstel van het ‘politieke evenwicht’ in de administratie. De echte uitvoering gebeurde door de daaropvolgende regering. Die behield uitdrukkelijk een aantal onvolkomenheden van de plannen, zoals de politisering van de benoemingen, de instandhouding van de kabinetten en het niet echt uitklaren van de spanning tussen de agentschappen en de departementen. Het middenkader voelt meer dan wie ook de gevolgen van die onvolkomenheden en wellicht voelt het ook meer dan het topkader de greep van de kabinetten, die sterk gebleven zijn ondanks de theorie achter BBB.”

BBB: Veranderen ... om te verbeteren

“Zowel het management als de andere personeelsleden reageren eerder lauw en afwachtend op de vraag of de werking van de Vlaamse overheid - in volle BBB-overgangperiode - het afgelopen jaar verbeterd is”, geeft Frans Cornelis toe. “Het was wellicht risicovol om die vraag midden in het veranderingsproces te stellen. En veel mensen gaven in hun antwoord ook aan dat ze het ‘niet weten’. We vonden het toch belangrijk om hierop in te gaan, zelfs in moeilijke omstandigheden. Er moet echter een kanttekening bij geplaatst worden”, benadrukt Cornelis.

“BBB leidde tot nieuwe structuren die het fundament vormen voor acties met het oog op beter bestuurlijk beleid. Maar een nieuwe structuur garandeert op zichzelf natuurlijk geen betere manier van werken. Daar is meer voor nodig. En daar moeten we, nu de structuren vastliggen, werk van maken. Uit de personeelspeiling blijkt dat de medewerkers veel belang hechten aan het klantvriendelijke karakter van onze organisatie. Er is dus een groot draagvlak om na BBB verdere stappen te zetten zodat veranderingen voor interne en externe betrokkenen tot zichtbare verbeteringen leiden. In 2008 vindt de volgende personeelspeiling plaats en kunnen de medewerkers van de Vlaamse overheid laten weten in welke mate hun organisatie intussen vooruitgang heeft geboekt.”

Voor meer cijfermateriaal en tabellen: <http://www2.vlaanderen.be/personeelsbeleid/personeelspeiling2006/index.htm>

Andy Dufoer, monsternemer bij de VMM

"Hoe meer beestjes, hoe beter het water"

"Met een schepnet over de waterbodem schrapen om beestjes te vangen, doe ik het liefst. En hoe meer beestjes ik vind, hoe beter de kwaliteit van het water", zegt Andy Dufoer (28), monsternemer bij de VMM. Maar vandaag ruilt hij zijn schepnet voor bekers en bewaarpotjes waarmee hij stalen zal nemen van enkele beken in de Brugse Polders. Meestal staat hij in deze tijd van het jaar tot aan zijn knieën in de modder, maar nu ziet hij beken en sloten uitdrogen door de warmte. Toch komen zijn heuplaarzen nog van pas. De dag begint immers met een buitenkans: een onverwachte 'duik' in zee ...

Dirk Gryp

Profiel monsternemer

Diploma: technisch wetenschapper A2

Verdiert: 1000 euro netto + gemiddelde baanvergoeding van 80 euro per maand

Werkuren: 8 uur tot 16.15 uur • **Niveau:** D

Voor Andy kan vertrekken, moet hij drie koelboxen volproppen met bewaarpotjes. Die zal hij vandaag allemaal vullen met watermonsters.

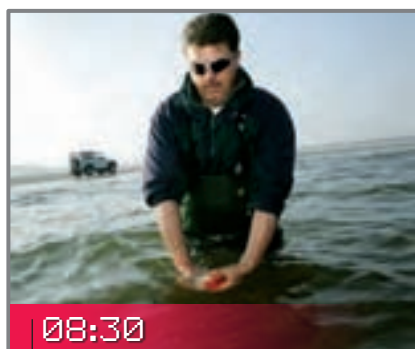
De terreinwagen op de parking van de VMM in Oostende is volgepropt met meettoestellen, emmers, maatbekers, werkkledij, laarzen, reddingsvesten en verkeerssignalisatie. Monsternemer Andy Dufoer duwt er om 7.30 uur nog eens drie koelboxen bij met tientallen bewaarpotjes en proefbuisjes.

Die heeft hij nodig om in de Brugse Polders een aantal beken van de deelbekkens het Zuidervaartje en de Kerkebeek te bemonsteren. Dat gebeurt op zorgvuldig uitgekozen

meetplaatsen. Bijvoorbeeld voor en na een rioolwaterzuiveringsinstallatie of voor en na bedrijven die geregeld afvalwater lozen. “Ik moet alle meetpunten van een waterloop in één dag bemonsteren om een eenduidig beeld te krijgen. Daarom tekenen we routes uit die we maandelijks rijden, een jaar lang.” Vandaag loopt de route via Zedelgem en Brugge over Damme tot de Assebroekse Meersen in Oostkamp.

Duik in zee

Andy vertrekt om 8 uur. “Eerst gaan we een duikje in zee nemen”, verrast hij. We maken een ommetje via Zeebrugge waar collega’s de kwaliteit van het zwemwater aan het meten zijn. Stefaan staat om 8.30 uur al met zijn heuplaarzen in zee. Hij vult een gesteriliseerde bokaal. “Onderzoek moet uitwijzen of het zwemwater ziekteverwekkers bevat”, zegt Andy, die zelf ook alle ettelijke duikjes in zee achter de rug heeft. Hij werkt drie jaar bij de VMM en heeft ondertussen alle technieken van de verschillende monsternemingen onder de knie. “Het leukst is met een schepnet over de waterbodem schrapen om beestjes te vangen.” De ongewervelde diertjes die in en rond het water leven, zoals eendagsvliegen, steenvliegen, kokerjuffers en wormen vertellen veel over de kwaliteit van het water. “Hoe meer soorten beestjes en hoe gevoeliger ze zijn voor vervuiling, hoe beter de waterkwaliteit”, vertelt Andy, terwijl we naar de Mouwbeek in Zedelgem rijden waar de eerste twee meetpunten van de dag liggen.

08:30

Andy's collega Stefaan neemt in Zeebrugge een staal van het zwemwater.

Potjes vullen

Om 9.45 uur laat Andy zijn schepemmer een eerste keer zakken in het water. Hij neemt zijn staal stroomopwaarts op de brug en in het midden van de beek. “Zo heb ik

09:45

Andy laat zijn schepemmer zakken in het water. Hij neemt zijn staal stroomopwaarts en in het midden van de beek, om de bodem niet om te woelen.

het minste kans om de bodem om te woelen. Dat zou het staal immers onbruikbaar maken.”

10:00

Bedachtzaam giet Andy het water met de maatbeker in de bewaarpotjes.

De vele procedures die een monsternemer in acht moet nemen, deren Andy niet. Werken in de natuur maakt hem rustig. Bedachtzaam giet hij het water met de maatbeker in de bewaarpotjes zoals een ober een glas wijn serveert. “Bepaalde chemische stoffen mogen de norm niet overschrijden. Lozingen van afvalwater zijn slecht voor het zuurstofgehalte in de beek, met vissterfte als gevolg. Te veel stikstof en fosfor veroorzaken een overmatige groei van algen. Dat is onder meer slecht voor de drinkwaterkwaliteit. Op elk meetpunt voer ik ook een reeks veldmetingen uit. Zo meet ik het zuurstofgehalte, de helderheid, de zuurtegraad, de geleidbaarheid, de temperatuur en de kleur van het water. De waarden vul ik in op een monsternemingsbulletin.”

Truc met de stok

Om 10.40 uur bemonstert Andy de Kerkebeek. “Kijk eens wat de droogte aanricht”,

wijst hij. Op vele plaatsen scheurt de grond open. Sloten drogen uit. Gelukkig staat er nog voldoende water in de Kerkebeek. Maar bij het volgende meetpunt om 11.10 uur heeft Andy minder geluk. De Watermolenbeek, die speelt door een bos kronkelt, bevat zeer weinig water door de lange droogte in april. Plots tovert Andy een emmer met een lange stok tevoorschijn. “Om te vermijden dat ik de bodem zou omwoelen, gebruik ik nu een maatbeker met telescopische steel.” Het water is zeer helder. “De vorm van een waterloop kan je iets vertellen over de waterkwaliteit. Een beekje dat kronkelt, met bolle en holle oevers en met veel oever- en waterplanten, zoals hier, heeft meer kans zuiver water te bevatten. Maar een garantie is het niet.” Het zonlicht verwarmt de bosbodem. Daardoor heeft het beekje een aangename temperatuur: 17 graden, meet Andy.

10:15

Op elk meetpunt meet Andy het zuurstofgehalte, de helderheid, de zuurtegraad, de geleidbaarheid, de temperatuur en de kleur van het water. De resultaten vult hij in op het monsternemingsbulletin.

Het volgende meetpunt dat we om 11.30 uur bereiken, is niet zo idyllisch. De Kerkebeek-Veldbeek ligt geprangd tussen betonplaten en loopt dwars door een woonwijk. Zwerfvuil drijft doelloos rond. "Hier is geen plaats voor natuurlijke oeverbiotoop. Dat is slecht voor de biologische kwaliteit", legt Andy uit terwijl hij zijn meters weer schoonwrijft.

Picknick aan drukke baan

Aan de Kerkebeek in Brugge blijven emmers en maatbekers nog even in de auto liggen. Het is middag. Tijd voor een boterham. Auto's razen voorbij op de drukke baan. Het pompstation biedt een troosteloze aanblik. De paarden op een nabijgelegen weide kijken gelaten toe. "Geen ideaal plekje om te picknicken", zucht Andy. 20 minuten later trekt hij weer zijn water- en zuurbestendige handschoenen aan. "Omdat dit meetpunt het eindpunt van de Kerkebeek is, moet ik extra flessen vullen voor de analyse van pesticiden."

12:00

Het is middag en dus tijd voor een boterham.

Na een korte stop aan de Lijsterbeek in Oostkamp, die zich voor het grootste deel onder de grond en de spoorweg verstopt, bereiken we om 13 uur het eerste van de drie meetpunten van het Zuidervartje. Het ligt net naast het kanaal Oostende-Gent en aan de zoom van het Lappersfortbos. Andy kijkt gespannen naar beneden over de hoge muur van de brug. "Ik moet opletten dat de emmer niet langs de stenen schuurt, anders komen er deeltjes in het watermonster terecht die er niet thuishoren."

De beek ruikt vies en ziet er niet zo proper uit. "Omdat er veel industrie in de buurt is, moet ik een extra staal nemen voor zware metalen."

Als Andy klaar is met de bemonstering van het tweede meetpunt aan het Zuidervartje

13:00

Aan het Zuidervartje moet Andy opletten dat de emmer niet langs de hoge muur van de brug schuurt, anders komen er deeltjes in het water terecht die er niet thuishoren.

is het al 13.30 uur. Hij belt naar het laboratorium. "Als we de stalen niet voor 16.30 uur kunnen afleveren, moeten we dat laten weten. Het wordt nipt vandaag. Wellicht zal ik ze zelf in de koelcel moeten plaatsen."

Schapen en schildpadden

Het derde meetpunt van het Zuidervartje brengt ons in Damme. De kerkklokken in de verte luiden 14 uur, maar de statige bomenrij langs de waterkant negeert de tijd. Ook de grazende schapen hebben geen haast. Andy leunt genietend over het pittoreske bruggetje. "Dankzij mijn job ontdek ik veel mooie plekjes. In mijn vrije uren kom ik er wel eens terug om te wandelen of te fietsen."

Verschrikt duikt een schildpad de beek in als Andy zijn schepemmer te water laat. "De film op het oppervlak wijst op bacteriën, veroorzaakt door rottend maaisel." Andy wijst op de groene kleur. "Dat komt door de algen. Door het uitzonderlijk mooie weer bloeien ze vroeger dan andere jaren. 's Morgens houden ze de zuurstof vast. Dat is gevaarlijk voor de vissen."

Om 14.45 uur, aan het elfde meetpunt, is de waterstand zeer laag. "Ik zal mijn emmer met lange stok weer moeten gebruiken. Normaal sta ik rond deze tijd van het jaar met mijn laarzen in de modder, soms zelfs tot kniehoogte. Je moet tegen wat kunnen als monsternemer. Ook als het sneeuwt, gaan de bemonsteringen door. Soms moet ik eerst het ijs weggappen voor ik mijn waterstalen kan nemen." Als Andy de resultaten van de metingen wil opschrijven, waaien zijn papieren weg. De wind komt sterk opzetten. Het gras in de polders plooit

zich naar zijn wil. Het wordt frisser. Andy springt in de terreinwagen, maar de veldweggetjes lijken nergens heen te leiden in dit lege landschap. Hij is de weg kwijt.

Fotoboek brengt redding

Uiteindelijk doemt om 15.20 uur het ziekenhuis op waar het volgende meetpunt ligt. Verborgen achter het complex van steen en glas ligt het natuurgebied de Assebroekse Meersen in Oostkamp. "Heel wat beken en sloten komen hier samen. Ik ben niet zeker van de juiste meetplaats, daarom ga ik er mijn fotoboek bij halen. Van elk meetpunt nemen we een foto. Liefst met een herkenningspunt."

Om 15.50 uur, in de schaduw van de bemalingspomp van de polder van Sint-Trudoledeken, ligt het laatste meetpunt van de dag. Het 13de ... Bijna raakt Andy verstrikt in prikkeldraad. In zijn carrière als monsternemer heeft hij nog geen ernstige incidenten meegemaakt. "Al moet je uitkijken dat je niet uitglijdt als je in een beek stapt. Schuine betonplaten die als oeverversteving zijn aangebracht, zijn soms heel steil en glad. Maar we dragen dan ons reddingsvest. En op gevaarlijker routes ben je altijd met twee. Ik ben wel al verscheidene keren moeten vluchten voor loslopende honden. Dat is dan waarschijnlijk best een grappig spektakel."

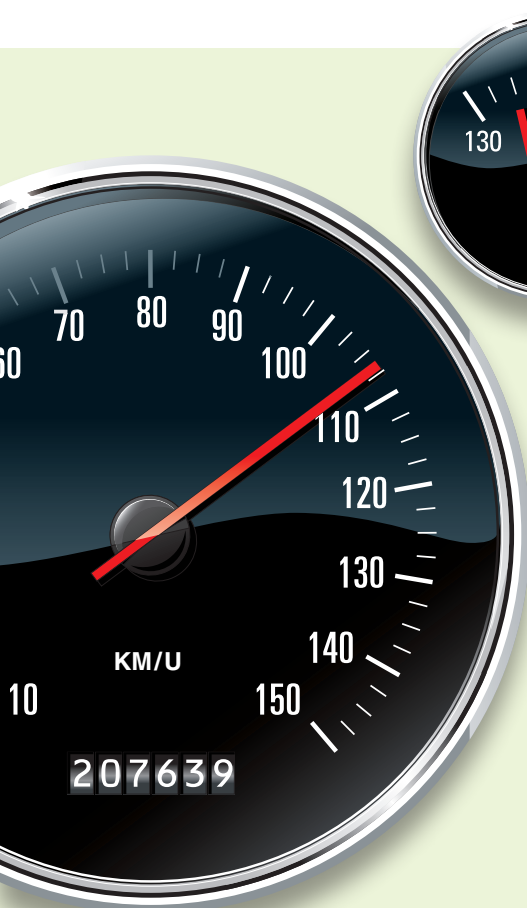
Zonder kleerscheuren laadt Andy om 16.45 uur zijn koelboxen uit aan het laboratorium van de VMM in Oostende.

Hij bergt de tientallen bewaarpotjes op in de koelcel. Ze zijn klaar voor analyse. Enkele minuten later logt Andy op zijn kantoor de meters af en voert hij de meetgegevens in de databank in. Om 17.30 uur zit zijn taak erop, iets later dan gewoonlijk. Andy zakt achterover in zijn bureaustoel. Een wandel- of fietstochtje zit er niet meer in vanavond.

17:00

Andy heeft net zijn meettoestellen afgeleegd op zijn kantoor en voert nu de meetgegevens in de databank in. Een halfuurtje later zit zijn dagtaak erop.

Beetje trager, 10 procent zuiniger

Besparen op brandstof, minder slijtage van banden en remmen, en minder CO₂-uitstoot. Dat zijn de voordelen van energiezuinig rijden. Tien chauffeurs uit verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid krijgen daarvoor een jaar lang een opleiding. Eind dit jaar wordt het pilootproject geëvalueerd. Het is opgenomen in het actieplan 2007-2010 rond duurzame mobiliteit, dat de Vlaamse Regering op 26 januari 2007 heeft goedgekeurd. Onderdeel van de opleiding is een proefrit waar je de technieken van energiezuinig rijden moet toepassen. 13 stuurde zijn beste chauffeur.

Dirk Gryp

Het is net alsof ik opnieuw mijn rijexamen afleg. Maar dat is ondertussen al een kwart-eeuw geleden. "Ik ga je niet met de auto leren rijden. Ik ga je tips aanleren waarmee je 5 tot 10 procent op je brandstofkosten bespaart", zegt instructeur Eric Michiels. Die geeft de tien chauffeurs van de Vlaamse overheid een opleiding energiezuinig rijden.

We gaan een rit van 15 kilometer maken op een vooraf uitgestippeld parcours in en rond Leuven. Ik zal afwisselend door woonwijken rijden, een stukje ring volgen en vervolgens even de snelweg op rijden. De eerste keer doe ik dat in mijn eigen rijstijl. De tweede keer volgens de principes van energiezuinig rijden, die Eric me tussen de twee ritten door zal aanleren. Nadien worden de resultaten van beide ritten vergeleken. Ik ben benieuwd.

Doe ik het goed?

Het is half drie. Ik draai de sleutel om in het contact, geef een beetje gas en vertrek.

Ik ben deze Toyota Avensis 2l benzine, niet gewoon. Hij 'luistert' nog niet helemaal. Begeleider Eric wijst me de weg. Voor de rest zwijgt hij. Hij tikt wel zijn opmerkingen in op de pc. Een camera die aan de voorruit is vastgemaakt, registreert tegelijk mijn kijkbewegingen en hoe ik aan het rijden ben op de weg. Op basis van die gegevens kan Eric de rit straks perfect analyseren.

Gewoonlijk sta ik nooit vol op het gaspedaal en probeer ik zo veel mogelijk te anticiperen op het verkeer. Ik kijk nooit naar de toerenteller, maar ga altijd af op het geluid van de motor. Ik betrap er mezelf nu op dat

ik geregeld een blik werp op de boordcomputer, die mijn gemiddelde verbruik meet en mijn snelheid weergeeft.

Het verkeer is niet buitengewoon druk, ik hoef niet vaak te stoppen. Ik houd mij overal aan de snelheidsbeperkingen. Wegen waar je 50 km/u mag rijden, worden afgewisseld

“

Ik heb amper een minuutje tijd verloren, maar wel bespaard op mijn benzinerekening.”

Dirk

	EIGEN RIJSTIJL	ENERGIEZUINIG RIJDEN
Type auto	Toyota Avensis 2 liter benzine	Toyota Avensis 2 liter benzine
Afstand	15 km	15 km
Gemiddelde snelheid	39 km/u	37 km/u
Duur rit	23 minuten	24 minuten
Gemiddeld verbruik	8 liter/100 km	7,4 liter/100 km

met zones 30. Op de ring rijd ik 90 km/u en op de snelweg ga ik naar 120 km/u. Exact 23 minuten later parkeer ik mijn auto op de plaats waar ik vertrokken ben.

Benieuwd kijk ik naar de eindresultaten op de boordcomputer. Mijn gemiddelde snelheid was 39 km/u en mijn verbruik 8 l/100 km. Heb ik het goed gedaan?

Minder gas geven

Op basis van de gegevens van de camera en zijn eigen bevindingen geeft Eric me feedback. “Je gaf gas bij het starten. Dat is een hardnekkig misverstand. Auto's zijn tegenwoordig zo gemaakt dat ze automatisch beginnen te draaien”, zegt Eric. Bij het aanzetten ging ik niet vol op het gaspedaal. Dat is Eric niet ontgaan. “Het is belangrijk om dan juist wel goed gas te geven. Houd de acceleratietijd zo kort mogelijk. Je bespaart geen brandstof door langzaam gas te geven.” Het schakelen ging vrij goed. “Maar bij een benzine mag je gerust naar 2500 toeren gaan.”

“De grootste winst in je verbruik kun je halen door je gaspedaal zo veel mogelijk te lossen. Maar denk wel eerst en vooral aan je veiligheid. Als de verkeerssituatie het vraagt om gas te geven, dan moet het natuurlijk”, geeft de instructeur nog mee.

Fout begonnen?

Ik begin aan mijn tweede rit op hetzelfde parcours. Fotograaf Peter houdt me nog even tegen om foto's te maken. Te laat beseft ik dat ik de motor beter had stilgelegd ...

“

Oefen je rijstijl elke dag bij het begin van een rit. Door de regelmaat van die korte oefening, zul je je rijstijl geleidelijk aanpassen”

Eric

Ik ken de weg nog niet vanbuiten, maar ik herinner mij wel dat er op het parcours enkele lichte hellingen zijn. Daar zal ik dankbaar gebruik van maken om mijn gaspedaal wat vroeger te lossen. Ook als ik zie dat het verkeerslicht in de verte op rood springt, los ik het gas en laat mijn auto rustig verder bollen. Ik moet wel meer stoppen dan

tijdens de eerste rit. Het is nu half vier en de meeste scholen zijn uit. Het is veel drukker op de weg. 24 minuten later eindigt mijn rit. Ik heb het gevoel dat ik minder verbruikt heb, maar ik twijfel eraan of dat ook uit de cijfers zal blijken. Ik heb me zo geconcentreerd op de tips van Eric, dat mijn rijstijl niet zo vlot was als anders.

Persoonlijk resultaat

Ondanks het drukker verkeer tijdens de tweede rit, is mijn gemiddeld verbruik toch gedaald van 8 l/100 km tot 7,4 l/100 km,

Voertuigenvloot vriendelijker voor milieu

Energiezuinig rijden is maar één onderdeel van het actieplan 2007-2010 rond duurzame mobiliteit. Naast een aantal lopende en nieuwe initiatieven rond mobiliteit legt het actieplan een grote klemtoon op het voertuigenpark. Daarmee wil het de uitstoot van broeikasgassen verminderen en als bonus de brandstoffactuur verlagen. In totaal beschikt de Vlaamse overheid over meer dan 4000 voertuigen, waarvan al een aantal milieuvriendelijke hybride voertuigen (aangedreven door een verbrandingsmotor én een elektromotor).

“De verschillende departementen en agentschappen bepalen zelf welke voertuigen ze aankopen, maar meestal verloopt de aankoop wel via de door ons afgesloten contracten. Bij dienstwagens kijken wij naast onder

meer prijs en techniek vooral naar de ecoscore”, zegt Stefan De Fraine van het Agentschap voor Facilitair Management. De ecoscore houdt rekening met de impact van een voertuig op het broeikaseffect, de luchtkwaliteit en de geluidshinder. De meest courante voertuigen hebben een ecoscore tussen 50 en 75 (hoe hoger de score, hoe milieuvriendelijker). “Bij vrachtwagens en bestelwagens kijken we vooral naar de emissienormen, het gemiddelde verbruik en de roet- en CO₂-uitstoot per kilometer”, aldus nog Stefan De Fraine. “De afspraak is dat 60% van de in 2007 aangekochte personenwagens een ecoscore moet hebben van minstens 62. In 2010 moet 80% een ecoscore hebben van minstens 65.”

Een hoog toerental betekent meer brandstofverbruik en motorlawaaï. Met een benzinemotor (of LPG) kunt u schakelen bij 2500 toeren, bij een dieselmotor al vanaf 2000 toeren.

of een winst van 0,6 l/100 km. Eigenlijk hoefde ik daar relatief weinig voor te doen. Het gaspedaal wat vroeger lossen maakt al een groot verschil. Toch is mijn gemiddelde snelheid bijna even hoog als tijdens de eerste rit: 37 kilometer per uur. Ik heb amper een minuutje tijd verloren, maar wel bespaard op mijn benzinerekening. Met de huidige benzineprijs van 1,336 euro per liter is dat een verschil van 0,80 euro op de rit.

Resultaat chauffeurs in opleiding

Als we ervan uitgaan dat een beroepschauffeur bij de Vlaamse overheid gemiddeld 50.000 km per jaar rijdt, dan betekent dat dat hij 3250 liter brandstof (berekend op een gemiddeld gemengd verbruik van 6,5 l/100 km) verbruikt. Totale kostprijs: 3500 euro (berekend op een gemiddeld gemengde brandstofprijs van 1,077 euro per liter). De doelstelling van het project is om 10% brandstof te besparen, in dit voorbeeld dus 350 euro. De tien chauffeurs die momenteel de opleiding volgen, besparen samen zo'n 3500 euro per jaar.

Ik ben alvast gemotiveerd om energiezuinig te rijden, al maakt het wellicht ook een verschil als je de brandstofkosten uit eigen zak moet betalen. Bovendien leer je gewoonten van jaren niet zomaar af. "Oefen je rijstijl elke dag bij het begin van een rit. Door de regelmaat van die korte oefening, zul je je rijstijl geleidelijk aanpassen", geeft Eric Michiels tot slot nog mee.

"Nieuwe bussen voldoen aan strengste milieunormen"

De Lijn heeft met zijn 2190 bussen, 360 trams en 350 dienstvoertuigen een aanzienlijk voertuigenpark. "De nieuwe autobussen die we aankopen, voldoen de jongste jaren ruimschoots aan de strengste milieunormen", maakt Kris Wauters, ingenieur rollend materieel, zich sterk. "Wij passen onze bussen aan tegen de uitstoot van roet en stikstofoxiden. Er zijn er zelfs al die op plantenolie en waterstof rijden. Bovendien blijven we milieuvriendelijke technologieën zoals hybridetechnologie onderzoeken. Bij de dienstvoertuigen kijken we vooral naar de ecoscore en de roetuitstoot." Daarnaast krijgen de buschauffeurs ook een opleiding in energiezuinig rijden.

U rijdt energiezuinig in 10 tips

1. **Schakel snel** naar een hogere versnelling. Een hoog toerental betekent meer brandstofverbruik en motorlawaaï. Met een benzinemotor (of LPG) kunt u schakelen bij 2500 toeren, bij een dieselmotor al vanaf 2000 toeren.
2. **Druk het gaspedaal bijna volledig in** als u optrekt. Zo bent u snel op een comfortabele kruissnelheid, in een hoge versnelling met een laag toerental.
3. Houd **voldoende afstand** van uw voorligger. Zo vermijdt u dat u voortdurend moet afremmen en gas geven.
4. **Los tijdig het gaspedaal** als u moet vertragen of stoppen. Laat uw auto bollen zonder te ontkoppelen. De brandstoftoevoer wordt afgesloten en de remblokken slijten minder snel.
5. **Zet uw motor af** bij stops van langer dan één minuut (spoorwegovergang, iemand oppikken ...).
6. **Gebruik helpfuncties:** toerenteller (tijdig schakelen), cruisecontrol (gelijmatig rijden), boordcomputer (gemiddeld verbruik), GPS (snelste route naar uw bestemming).
7. **Schakel accessoires op tijd uit:** achterrautverwarming, mistlichten, airconditioning ... U gebruikt beter de verluchting dan het raam te laten openstaan (halfgeopende zijruiten jagen het verbruik met gemiddeld 5% de hoogte in).
8. Laat uw wagen **goed onderhouden**.
9. **Controleer** geregeld de **bandenspanning** (+ 3% meer brandstofverbruik voor elke 0,5 bar te weinig, en minder grip op de rijbaan).
10. **Verwijder** skibox, fiets- of bagagerek of **extra gewicht** in de koffer onmiddellijk na gebruik.

Meer informatie: www.ikbenrob.be
www.vlaanderen.be/milieuzorg
www.DrivOlution.be

Mag u naar huis bij heet weer?

Dirk Gryp

Het is zomer en met wat geluk doet de zon flink haar best. Maar wanneer is het te warm om te werken? En wat moet uw baas dan doen? “De maximumtemperaturen waarbij u zonder extra maatregelen kunt werken, liggen vast in het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming (ARAB). Ze worden gemeten met een globethermometer, die ook rekening houdt met wind, tocht en luchtvochtigheid. In de praktijk geeft die lagere temperaturen aan dan een gewone thermometer”, zegt Kathleen Bernaert, preventieadviseur-coördinator bij de Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming.

De regel is dat wie zittend kantoorwerk verricht, hogere temperaturen kan verdragen dan wie zwaarder (buiten)werk moet uitvoeren. Voor lichter werk is de grens bereikt als de globethermometer 30 graden (tussen 32 en 38 graden op een gewone thermometer) aangeeft. Voor uitvoerend zwaar werk moet uw chef maatregelen nemen als de globethermometer 25 graden overschrijdt.

Wat uw baas zoal moet doen, is eveneens bepaald door het ARAB. Wie buiten werkt, moet bijvoorbeeld zonnebrandolie mee krijgen. Wie een uniform draagt, kan wellicht terugvallen op een zomeruitvoering. Blijft de hitte duren, dan kan uw baas beslissen om pauzes in te lassen. Liefst in koele ruimtes. Als uw werk zwaar is, hebt u recht op meer en langere pauzes. Een korte rondvraag leert

ons dat collega's bij uitzonderlijk warm weer minder mogen werken en later hun uren mogen inhalen. Sommigen beginnen ook vroeger te werken. En wie zwaar werk uitvoert, mag dat doorgaans verschuiven naar minder warme periodes. Naar huis gaan is in principe geen optie.

“Leidinggevendenden hoeven natuurlijk niet te wachten tot de maxima worden overschreden om samen met de vakbonden en de arbeidsgeneesheer maatregelen af te spreken. De meeste diensten zorgen bijvoorbeeld al voor koel water en er is ook aardig wat zonwering, extra ventilatie en airco voorhanden”, zegt Bernaert.

Vroeger beginnen te werken is niet overal mogelijk. De Antwerpse collega's van de afdeling Regionale Luchthavens die zorgen

voor beveiliging, inspectie en navigatie werken in continu- of semicontinudienst en kunnen bijvoorbeeld niet vroeger naar huis. Dat geldt ook voor de brandweerlui. De kantoren hebben wel airco, er is gekoeld water, en alle diensten - behalve de brandweer - hebben een zomeruniform.

De Lijn geeft haar personeelsleden ‘hitte-uren’ die ze kunnen opsparen. Wie een volledige dag werkt als het KMI meer dan 27 graden meet, krijgt een krediet van één uur. En van 15 mei tot 15 september trekken de chauffeurs hun zomeruniform aan.

Als u het toch te warm vindt om te werken, zult u vakantie moeten nemen. Al moet u thuis wellicht ook uw ventilator onder het stof vandaan halen.

Hoe schrijft u een woord dat met een lange ij begint met een hoofdletter?

De correcte spelling is IJ. Schrijf zowel de *i* als de *j* met een hoofdletter als u een woord dat *ij* als beginletters heeft, met een hoofdletter moet schrijven: *IJsland, het IJsselmeer, de Noordelijke IJzee, de slag aan de IJzer, de IJzerbedevaart, de IJzertoren, 'IJdelheid der ijdelheden! Alles is ijdelheid!'*

U mag in een getypte tekst de beginletters *IJ* niet vervangen door *Y* (*ypsilon*), dat maar met één teken wordt geschreven. Voor handgeschreven hoofdletters is het onderscheid tussen *IJ* en *Y* minder strikt. Bij alle andere tweeklanken krijgt alleen de eerste letter van het woord een hoofdletter: *Eijsden, Eigenbrakel, Oudenaarde*.

Tip

Abonneer u op het e-mailmagazine Taallink van de Taalteléfono via www.taalteléfono.be. U krijgt dan elke week het antwoord op een taalvraag in uw mailbox. U kunt met al uw taalvragen terecht bij de Taalteléfono op het nummer 078 15 20 25.

Waar eet ...

Ivo Van Aken, Vlaams topsportmanager

- **Waar eet u op een doordeweekse werkdag?** 's Middags eet ik op mijn kantoor snel wat fruit of muesli, 's avonds eet ik thuis.
- **Wat is uw favoriete broodje?** Een broodje met tonijnsla en groenten.
- **Met welk gerecht/restaurant verrast u buitenlandse gasten het liefst?** Geef mij maar een Italiaans restaurant. Atleten kiezen vaak voor schotels met pasta vanwege de koolhydraten en ook andere gasten vinden er gemakkelijk hun keuze.
- **Waar gaat u uit eten met uw gezin of met medewerkers?** We gaan niet vaak uit eten, maar als we op restaurant gaan, krijgen degelijke restaurants met een Franse of Italiaanse keuken de voorkeur. Ik denk bijvoorbeeld aan Couvert Couvert in Heverlee, Bel-Etage in Knokke-Heist, Lucullus in Brasschaat of Villa Doria in Schoten.

- **Een geheim adresje?** Een geheim adresje heb ik niet. Elke maaltijd waar net iets meer achter zit - een speciale verjaardag van familieleden of vrienden bijvoorbeeld - mondt stevast uit in gezellig samenzijn, ongeacht de locatie.
- **Wat is uw favoriete gerecht?** Eigenlijk komen alle vis- en pastagerechten in aanmerking.
- **In welk restaurant zou u zelf eens getrakteerd willen worden?** La Luna in Antwerpen voor het totaalpakket: de internationaal geïnspireerde keuken met veel Italiaanse en Japanse gerechten, de versheid van de producten, het sfeervolle interieur waarin je je meteen thuis voelt ...
- **Als u zelf aan het fornuis staat, wat maakt u dan klaar?** Hier moet ik passen. Ik heb nooit de tijd genomen om me in de keuken te ontpoppen tot een uitstekende kok, mijn vrouw kookt daar veel te goed voor. Mijn experimenten zouden misstaan naast haar voortreffelijke bereidingen.

- **Couvert Couvert**, Sint-Jansbergsesteenweg 171, 3001 Heverlee, tel. 016 29 69 79, www.couvertcouvert.be
- **Bel-Etage**, Guldenvliesstraat 13, 8300 Knokke-Heist, tel. 050 62 77 33, www.bel-etage.be
- **Lucullus**, Bredabaan 570, 2930 Brasschaat, tel. 03 653 27 27, www.lucullus.be
- **Villa Doria**, Bredabaan 1293, 2900 Schoten, tel. 03 644 40 10, www.villadoria.be
- **La Luna**, Italiëlei 177, 2000 Antwerpen, tel. 03 232 23 44, www.laluna.be

Zo kookt ...

Danny Van Regemeuter is kok bij DAB Catering in Brussel. Na het werk ruilt hij de kookpotten het liefst voor een cocktailshaker.

"Dat is nog een overblijfsel van toen ik barman was. Tijdens het weekend of op feestjes probeer ik graag nieuwe dingen uit. Vaak maak ik een eigen variant op een bestaande cocktail. Voor mij trouwens geen boekjes met recepten; ik kijk gewoon wat er in de kast en de koelkast staat en ga dan aan de slag." Voor een keer verschijnen de recepten van Danny wel op papier.

Lumumba

Dit hebt u nodig:

1 maat brandy of cognac
enkele ijsblokjes
chocolademelk

Zo gaat u te werk:

Shake alles en giet in een cocktailglas. U bepaalt zelf hoe sterk u de cocktail maakt door de hoeveelheid chocolademelk die u toevoegt.

Variant op caipirinha

Dit hebt u nodig:

1/3 maatje wodka
1/3 maatje witte rum
1/3 maatje witte Cinzano
sap van een halve of hele limoen
4 eetlepels gepureerde aardbeien
suiker of suikersiroop naar smaak
veel ijsgruis (crushed ijs)

Zo gaat u te werk:

Shake alles en giet de cocktail bij voorkeur in een martiniglas. "Ook hier geldt: u kunt deze cocktail zo zoet of sterk maken als u zelf wilt. U neemt gewoon meer of minder suiker of meer of minder ijs. Als u geen verse aardbeien hebt, is aardbeienlikeur ook lekker, of frambozenlikeur natuurlijk", vertelt Danny. "U kunt deze cocktail ook mengen met een lichte schuimwijn. Neem dan de helft cocktail en de helft schuimwijn." Geen ijscrusher in huis? Doe ijsblokjes in een keukenhanddoek en sla ze fijn met een hamer.

Hebt u zelf een superlekker recept waarvan u uw collega's wilt laten meegenieten? Bezorg het dan aan de redactie, samen met een foto van uzelf achter het fornuis! Vertel ons waar u het recept vandaan hebt, waarom u het zo lekker vindt en wanneer u het zeker klaarmaakt.

10 tips

voor een zorgeloze vakantie

- 1.** Laat uw collega's en uw chef zo snel mogelijk weten wanneer u op vakantie wilt. Een goede planning zorgt ervoor dat de dienst ook tijdens drukke vakantieperiodes toch minimaal bemand is. En dat niet telkens dezelfde collega achterblijft als manusje-van-alles.
- 2.** Zorg ervoor dat uw rechtstreekse collega's weten hoever uw zaken staan. Laat **geen 'losse eindjes'** achter. Zo kunnen zij efficiënt inspringen tijdens uw afwezigheid. Vergeet niet: u zult voor hen hetzelfde moeten doen.
- 3.** Stel een **duidelijke vakantieboodschap** op voor uw mailcontacten: vermeld welke periode u er niet bent, wie u vervangt of waar ze terecht kunnen voor meer informatie. Als loyale ambtenaar kunt u uw gsm-nummer of vakantieadres voor noodgevallen achterlaten bij collega's ...
- 4.** **Schakel pc, scherm en printer volledig uit.** Die zouden maarodeloos energie verspillen.
- 5.** Laat uw **werkplaats proper** achter: leeg uw papiermand en plaats uw afvalbakje op uw bureau: voor de poetsvrouw een signaal dat u er een tijdje niet bent. En vergeet uw favoriete koffiemok niet uit te spoelen.
- 6.** Vergeet ook uw **planten** niet: geef hen **voldoende water** of vraag een collega om ervoor te zorgen dat u niet terugkeert in een woestijndecor. Laat ook de gordijnen open voor voldoende licht.
- 7.** **Vertrek uitgerust op reis:** de verandering van klimaat en voedsel en de tijdsverschillen kunnen uw lichamelijke evenwicht snel verstoren. Neem bij aankomst op uw bestemming dus tijd om te acclimatiseren. Uw prikaart kunt u gerust thuislaten.
- 8.** Neem **geprinte adreslabels** mee: vaak is het te druk of te warm om naast een leuke vakantieboodschap ook nog al die adressen op uw kaartjes te schrijven. En uw adresboekje bent u gegarandeerd vergeten of verloren ...
- 9.** **Neem 13 mee** voor op het vliegtuig, de autobus, de wagen, de motor, de fiets ... Altijd goed tegen heimwee!
- 10.** **Geniet! Geniet! Geniet!**

Wilt u een collega uitzwaaien? Gaat een van uw collega's voor u tot het uiterste? Of wilt u iemand om een andere reden bedanken voor zijn uitstekende collegialiteit? Dan is dit uw kans. Laat uw collega weten waarom hij zoveel voor u betekent! Dat doen alvast de volgende collega's:

De collega's van de afdeling Volksonwikkeling en Bibliotheekwerk van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen in Brussel

zetten hun collega

Urbain Bax

in de bloemetjes

"Een man met een respectabel aantal jaren dienst, maar jong van hart en geest. Met Lichtmis maakt Urbain zijn pannetje warm en laat hij ons gratis genieten van heerlijke pannenkoeken met een rijkelijk buffet van zoetigheden. Eitjes van zijn kippen liggen steeds klaar in de koelkast. Sociale bewogenheid is hem niet vreemd. Hij heeft het Caroline-fonds opgericht als steun voor het vrijwilligerswerk van een collega in Chili en hij bezorgde haar project op die manier een financieel duwtje in de rug. Urbain is een gewaardeerd collega, op wiens hulp en steun we altijd kunnen rekenen!"

Danny Daelemans

technicus bij het Agentschap voor Natuur en Bos in Essen, geeft een bloemetje aan zijn collega

Lutgarde Maebe

"Al te vaak blijven de collega's die de boswachters ondersteunen op de achtergrond, maar een bedankje is echt wel op zijn plaats.

Met een knipoog wordt Lutgarde wel eens de 'moeder van alle boswachters' genoemd, want ze beantwoordt de telefoontjes en e-mails van 'haar' dertien boswachters in de houtvesterij Antwerpen. Samen met de adjunct-houtvester helpt ze de houtvester bij honderdeneen dingen, zoals het beantwoorden van aanvragen voor bosspelen, het voorbereiden van de jaarlijkse houtverkoop en het afhandelen van personeelszaken. Een welverdiend bloemetje voor deze bezige bij!"

Nancy Schoof, Michel Vandermeulen en de collega's van het IWT-Vlaanderen

zetten hun collega

Astrid Deruyttere

in de bloemetjes

"Astrid werkt al jaren op het directiesecretariaat. Ondanks de hoge werkdruk blijft ze altijd oog hebben voor het wel en wee van alle collega's. Dankzij haar kunnen we ons medeleven tonen met de vreugde of het verdriet van onze collega's. Zij denkt immers altijd aan een kaartje of een kleine attentie bij een huwelijk, geboorte, overlijden ... Als actief bestuurslid van onze vriendenkring is ze in de sinterklaasperiode druk in de weer en laat ze onze kinderen genieten van een lieve Zwarte Piet. Ze is ook een gedreven lid van de welzijns- en emancipatiecommissie. Astrid heeft een heel groot hart en ze draagt veel bij tot de goede werksfeer bij het IWT. Zo ontpopte ze zich tijdens het personeelsfeest ter gelegenheid van 15 jaar IWT als een schitterende presentatrice (zie foto). Astrid, je bent super!"

Kathleen Declercq

werkt bij de VDAB Roeselare als instructeur NT2 (Nederlands voor anderstaligen). Zij geeft een bloemetje aan haar collega

Carine Vande Walle

"Enkele jaren geleden kreeg ik te horen dat ik MS heb. Dat nieuws bracht uiteraard heel wat teweeg, niet alleen privé, maar ook op het werk. Mijn collega's zijn op de hoogte van mijn ziekte, en ze gaan daar elk op hun eigen manier mee om. Carine heeft mij nooit bemoederd of betutteld - iets wat ik ook niet wil - maar ik kan wel steeds op haar rekenen. Als ik haar daarvoor bedank, zegt ze dat het vanzelfsprekend is wat ze doet, maar ik weet ondertussen dat dat niet zo is. Een oprechte dankjewel voor haar attente hulp heeft ze echt wel verdiend! Carine en ik geven allebei les aan anderstalige volwassenen en onlangs heeft ze zelf voorgesteld van werkplek te wisselen toen ik voltijds een cursus moest geven in Kortrijk. Dat was voor mij een zware belasting door de verplaatsing én de lange werkdagen. Ik mocht haar plaats innemen in Roeselare. Als ze ziet dat ik een moeilijke dag heb, vraagt ze niet honderd keer hoe het met me gaat, maar ze helpt bij kleine dingen. Ik heb nog maar zelden een collega gehad zoals Carine die altijd voor me klaarstaat."

CADEAU

Stuur een mooi boeket naar uw collega!

Wilt u een collega in de bloemetjes zetten? Stuur dan uw nominatie met een paar woordjes uitleg en een leuke foto van uw collega naar dertien@vlaanderen.be. Ook als u nog geen foto hebt, mag u ons de tip al doorspelen.

Wij zorgen ervoor dat uw collega ook letterlijk in de bloemetjes wordt gezet met een mooie ruiker!

Ook in de zomermaanden kunt u een portie cultuur meepikken. Theater- en concertzalen nemen wat gas terug, maar met de vele zomerfestivals vult u probleemloos de laatste gaatjes in uw agenda. In dit overzicht vindt u alvast een selectie van al het moois dat wordt georganiseerd of ondersteund door de Vlaamse overheid.

DOORLOPEND

Expo: 'Ingenium. De fotografie van het vernuft 1846-2006' in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 6/7 tot en met 9/9 *** **'Doe Stil Voort'** peterschapsproject voor jonge beloftevolle kunstenaars in Museum Felix De Boeck, Drogenbos van 8/7 tot 5/8, van 2/9 tot 7/10 en van 18/11 tot 9/12 *** **Zomerstage Studio's** (voor kinderen van 6 tot 12 jaar) in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 9/7 tot en met 31/8 *** **'Het interessante volk - Van Max Elskamp tot Museum aan de Stroom: 100 jaar dagelijks leven verzameld'** in Volkskundemuseum, Antwerpen tot en met 19/8 *** **'In de ban van de decibels'**

'I don't get it' (in het kader van 'Jubilee' in MuHKA tot en met 9/9) © Luc Tymans

interactieve tentoonstelling over stilte, geluid en lawaai in De Helix, Grimminge tot en met 31/8 *** **'Jubilee'**, tentoonstellingen in het kader van 20 jaar MuHKA in MuHKA, Antwerpen, Jubilee 1 tot en met 31/8, Jubilee 2 tot en met 18/11 *** **'Brussels Biennial'** in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel tot en met 9/9 *** **'Prijzen van de jonge Belgische schilderkunst 2007'** in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel tot 9/9 *** **'Met zonnige groeten'** in De Vroente, Kalmthout tot en met 4/11 *** **'Allemaal ridders'** in Kasteel van Gaasbeek tot en met 4/11 *** **'Realisme van Brouwer tot De Braekeleer'** in KMSKA, Antwerpen tot en met 31/12

Evenement: Zomerse wandelingen, bustoers, architectuuroers en thematische wandelingen in Brussel van juni tot september (info: Brukselbinnenstebuiten) *** **Wedstrijd 'Ontdek je plekje'**, ontdek welke landschappen van de heide het best bij je passen in De Vroente, Kalmthout gedurende de zomermaanden, waarborg: 10 euro, reserveren van materiaal is aangeraden *** **'Planten op je bord'**, wandeling in het kader van het erfgoedproject 'Rodekool met apeltjes' in de Nationale Plantentuin

van België, Meise van 1/7 tot en met 31/8 *** **'Zomer van Antwerpen'**, stadsfestival met muziek, openluchtfilms, circus, theater, dans ... op verrassende locaties in Antwerpen, van 2/7 tot en met 2/9

JULI

Evenement: 'Couleur Café', multicultureel festival met concerten, dansateliers, workshops en marktkraampjes in Tour & Taxis, Brussel op 29 en 30/6 en 1/7 *** **'Plazey'**-festival in het Elisabethpark, Koekelberg op 1, 7 en 8/7, za. vanaf 19 u., zo. vanaf 13 u. *** **'Klinkende Munt'** op de Nieuwe Graanmarkt, Brussel van 4/7 tot 7/7, gratis (info: Beursschouwburg) *** **'Zomer-sportpromotietoer'** in Brussel op 6/7, in Nieuwpoort op 7/7, in Blaarsmeers Gent op 9/7, in De Panne op 12/7, in Westende (Middelkerke) op 13/7 (info: Bloso) *** **'HeeTervuren'** op de markt in Tervuren op 6, 7 en 8/7 *** **'Vijverfestival'** in park Dilbeek op 7/7 *** **'Brosella folk & jazz'** met kinderfestival in Groentheater, Brussel op 14 en 15/7 om 15 u. *** **'Gentse Feesten'**, tiendaags cultureel volksfeest in Gent van 14 tot 23/7 *** **'Maisha Festival'**, een wereld van heden-

Klinkende Munt (van 4 tot 7/7 in Brussel) © Kris Mouchaers

daagse ritmes en traditioneel-etnische dansen in de overdekte markt van de Slachthuizen, Anderlecht op 18 en 19/7 *** **'Sfinks'**, feesten en rituelen uit de wereld op Molenveld, Boechout van 26 tot 29/7 *** **'Bruksellive'**, Brussels jongerenfestival in het Groentheater, Brussel op 28/7, gratis

Expo: 'Air Polutter', interactieve geurinstallatie van Peter De Cupere in Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond, Amsterdam van 1 tot en met 15/7

Theater: 'Oom Toon. Waar ge-

5x2 kaartjes voor West-Eastern Divan onder leiding van Daniel Barenboim in BOZAR

In het West-Eastern Divan Orchestra van Daniel Barenboim spelen jonge Israëlische en Arabische musici samen. Hun concert in augustus 2006 was een uitzonderlijke belevenis en nu keren ze terug. Het orkest haalt een hoog niveau, maar de menselijke dimensie overstijgt hier de muziek. Voor Daniel Barenboim is dit project zelfs de kern van zijn leven als mens én muzikant geworden.

Voor dit concert op donderdag 23 augustus om 20 uur geeft BOZAR MUSIC 5 duokaartjes weg. Stuur uiterlijk op dinsdag 31 juli een e-mail met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer en met als onderwerp 'BOZAR' naar dertien@vlaanderen.be. Vijf winnaars worden uitgeloot en kunnen de avond zelf aan de vip- en persdesk hun kaartjes afhalen.

www.bozar.be en 02 507 84 44

5x2 kaartjes voor museum Ten Duinen 1138 in Koksijde

Op vakantie aan de kust? Dan is een bezoek aan 'Ten Duinen 1138' zeker het overwegen waard. U krijgt er een verhelderend beeld van de geschiedenis en het dagelijkse leven binnen de vroegere abdij Onze-Lieve-Vrouw Ten Duinen, die een grote invloed heeft gehad op de ontwikkeling van de regio. 'Ten Duinen 1138' omvat een abdijmuseum, een archeologische site en park, een abdijhoeve, een abdijmolen en een collectie religieus zilver. Tijdens de zomermaanden kunt u op de archeologische site en in de abdijhoeve Ten Bogaerde eveneens terecht voor de keramiek tentoonstelling 'AR-T-GILLAE II' met werk van binnen- en buitenlandse klei kunstenaars.

13 schenkt 5 keer 2 kaartjes weg voor 'Ten Duinen 1138' onder de lezers die uiterlijk op maandag 16 juli mailen naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Ten Duinen'.

AR-T-GILLAE II is van 7/7 tot 30/9 te zien in het abdijmuseum en van 7/7 tot 28/8 in de abdijhoeve Ten Bogaerde.

www.tenduin.be en 058 53 39 50

beurd' door KVS in KVS, Brussel van 30/6 tot en met 8/7 om 20 u.

Opera: 'Pikovaja Dama' door de Vlaamse Opera in de Vlaamse Opera, Gent op 3 en 6/7 om 20 u. en op 8/7 om 15 u. *** **'10 Days Off'**, de jaarlijkse hoogmis van de clubmuziek in België in Vooruit, Gent van 13 tot en met 23/7 (info: Vooruit) *** **'Alles Liebe' naar 'Samson' van G.F. Händel**, operastage voor jonge-

'Oom Toon. Waar gebeurd' door KVS (tot 8/7 in KVS, Brussel) © KVS

ren door Muziektheater Transparant in deSingel, Antwerpen van 14 tot 24/7; voorstelling op 24/7 om 19 u. en 21 u. (info: www.transparant.be)

AUGUSTUS

Evenement: 'Folk in Ro' in GC de Boesdaalhoeve, Sint-Genesius-Rode op 11/8 om 13 u. *** **'Zomersport-promotietoer'** in Wenduine (De Haan) op 16/8, in Blankenberge op 17/8, in Provinciaal Domein Zilvermeer Mol op 22/8, in Provinciedomein Kessel-Lo op 23/8 (info: Bloso) *** **'Museumnacht 2007'**, 14 Antwerpse musea openen hun deuren op 18/8 van 19 u. tot 1 u. (info: KMSKA) *** **'Jazz in 't Park'** in Koning Albert I-park, Gent op 24, 25, 26 en 31/8 om 12 u. en 20.30 u. (info: JazzLab Series)

Muziek: 'Concert van het Blauwe Uur', Brice Duisit brengt troubadourmuziek in Kasteel van Gaasbeek, Lennik op 31/8 om 20 u.

SEPTEMBER

Evenement: De 27ste Gordel, wandel- en fietsevenement in de Vlaamse rand rond Brussel op 2/9

Boterhammen in het Park

Yevgueni

Liefhebbers van Nederlandstalige muziek weten het al lang: Boterhammen in het Park is een niet te missen gratis festival om een mooi einde aan de vakantiemaanden te breien. Op het podium, een prachtige kiosk in het Brusselse Warandepark in het hartje van de stad, vullen nieuwe en gevestigde namen elkaar prima aan. Naast het podium brengen de unieke locatie, de duizend belegde boterhammen en de gratis biertjes u ongetwijfeld in de juiste stemming.

Het programma in zakformaat, telkens van 12 tot 14.30 u.: maandag 27/8: Zeker Weten + Bart Peeters • dinsdag 28/8: Thomas Lauwers + Yasmine • woensdag 29/8: Het zesde metaal + Fixkes • donderdag 30/8: Axl Peleman + Miek en Roel • vrijdag 31/8: Violent husbands + Yevgueni

Bij valavond komt de sprookjesachtige sfeer van het Warandepark naar boven en krijgen warme klassieke klanken, elektronica, postrock en avontuurlijke folk vijf avonden lang hun plaats op het podium tijdens de Feeërieën, het avondprogramma van Boterhammen in het Park. Afspraak van maandag tot vrijdag vanaf 20.30 u. met onder andere Dez Mona, Bonny King of Nowhere en Ignatz.

➡ www.abconcerts.be en 02 548 24 24

5x2 kaartjes voor het Kinder-doe-centrum in Technopolis®

In het gloednieuwe Kinder-doe-centrum in Technopolis® kunnen kinderen tussen 4 en 8 jaar zich naar hartenlust uitleven. Alle interactieve opstellingen zijn hier op kindelhoogte aangebracht en aangepast aan hun leefwereld. In vier themazonen leren de kleinste doe-het-zelvers spelenderwijs iets bij over het dagelijkse leven. Hoe wordt een huis gebouwd? Dat ontdekken ze op 'de Werf'. In 'de Stad' drukken de kinderen bij de bank zelf geld met hun foto op, maken ze een pizza in het restaurant of gaan ze aan de kassa werken van de supermarkt. In 'het Park' kijken ze door de ogen van een vlieg en in 'Mijn Lichaam' kruipen ze achter het stuur van een echte ziekenwagen of fietsen ze een rondje met een skelet!

We geven 5 keer 2 kaarten weg voor Technopolis®. Zin om samen met uw kroost het nieuwe kinder-doe-centrum te ontdekken? Mail dan uiterlijk op maandag 16 juli naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Technopolis®'.

➡ www.technopolis.be, www.kinderdoecentrum.be en 015 34 20 00

TECHNOPOLIS

5x2 kaartjes voor Folkfestival Dranouter

Vlaamse klanken in de wereld en wereldklanken in Vlaanderen: Folkfestival Dranouter brengt ze al jaren samen in een rijke muzikale mix. Dit jaar gaat het festival nog een stap verder. Vlaanderen - en meer bepaald de Westhoek - wordt er als toeristische bestemming in beeld gebracht met het project Flamundo. Op een afzonderlijk podium brengen bands als Jaune Toujours en Think of One hun aanstekelijke Flamundo-vibe. Wie in de Flamundo-tent een kijkje gaat nemen, krijgt een pasje waarmee hij een jaar lang naar de Westhoek kan terugkeren om met korting diverse musea of attracties te bezoeken.

Op de andere podia van het Folkfestival kunt u terecht voor optredens van onder andere Sinead O'Connor, Arno, Axelle Red, Levellers, Bart Peeters, Admiral Freebee, Sergent Garcia en Toumani Diabaté.

We geven 5 keer 2 kaarten weg voor de concerten op vrijdag 3 augustus onder de lezers die uiterlijk op maandag 16 juli een e-mail sturen naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Dranouter'.

➡ www.folkdranouter.be en www.flamundo.be

**VLAANDEREN
FEEST!**

Foto Barbara Peremans © OPB

Vlaanderen feest, Brussel ontspoord

Zowel in Vlaanderen als Brussel kunt u van 1 tot 11 juli opnieuw uw hart ophalen tijdens de vele festiviteiten die steden en gemeenten organiseren ter gelegenheid van de Vlaamse feestdag. Of steekt u liever zelf de handen uit de mouwen voor een feest met uw buurt of vereniging?

In Vlaanderen vinden al die feestelijkheden plaats onder de noemer Vlaanderen Feest! In Brussel krijgt de bonte verzameling van tentoonstellingen, theatervoorstellingen, concerten ... in de aanloop naar 11 juli de toepasselijke naam Carrousel. Die Carrousel mondt op 11 juli uit in De Gulden Ontsporing, een dag vol concerten, straattheater, verkenningen en literaire evenementen her en der in de stad. Voor de feestelijke afsluiter moet u op de Grote Markt zijn, waar Will Tura dit jaar de centrale gast is.

➔ www.vlaanderenfeest.be
www.carrousel2007.be

Adressen en links

- AB, Brussel: tel. 02 548 24 24 en www.abconcerts.be
- Alden Biesen, Bilzen: tel. 089 51 93 93 en www.alden-biesen.be
- Beursschouwburg, Brussel: tel. 02 550 03 50 en www.beursschouwburg.be
- Bloso, Brussel: tel. 02 209 45 11 en www.bloso.be
- Boottochten in Brussel: tel. 02 218 54 10 en www.brusselsbywater.be
- Brosella, Brussel: www.brosella.be
- Brukselbinnenstebuiten, Brussel: tel. 02 218 38 78 en www.brukselbinnenstebuiten.be
- Bruksellive vzw, Laken: tel. 02 262 28 58 en www.bruksellive.be
- deSingel, Antwerpen: tel. 03 248 28 28 en www.desingel.be
- GC de Boesdaalhoeve, Sint-Genesius-Rode: tel. 02 381 14 51, www.deboesdaalhoeve.be en www.folkinfo.be
- De Brakke Grond, Amsterdam: tel. + 31 (0)20 626 68 66 en www.brakkegrond.nl
- De Gordel, Vlaamse rand rond Brussel: tel. 02 380 44 44 en www.de-gordel.be
- De Helix, Grimminge: tel. 054 31 79 50 en www.dehelix.be
- De Vroente, Kalmthout: tel. 03 620 18 30 en www.devroente.be
- Folkfestival Dranouter: www.folkdranouter.be
- Gentse Feesten, Gent: www.gentsefeesten.be
- Hee Tervuren, Tervuren: www.heetervuren.be
- JazzLab Series, diverse locaties: www.jazzlabseries.be
- Kasteel van Gaasbeek, Lennik: tel. 02 531 01 30 en www.kasteelvangaasbeek.be
- KMSKA, Antwerpen: tel. 03 238 78 09 en www.kmska.be
- KVS, Brussel: tel. 02 210 11 12 en www.kvs.be
- Maisha Festival, Anderlecht: tel. 0477 74 11 46 en www.festivalmaisha.be
- MuHKA, Antwerpen: tel. 03 260 99 99 en www.muhka.be
- Museum Felix De Boeck, Drogenbos: tel. 02 377 57 22 en www.museumfelixdeboek.be
- Nationale Plantentuin van België, Meise: tel. 02 260 09 20 en www.brfgov.be
- Paleis voor Schone Kunsten, Brussel: tel. 02 507 84 44 en www.bozar.be
- Plazey, Koekelberg: tel. 02 412 00 50 en www.plazey.be
- Sfinks festival, Boechout: www.sfinks.be
- Speelgoedmuseum Mechelen vzw, Mechelen: tel. 015 55 70 75 en www.speelgoedmuseum.be
- Technopolis, Mechelen: tel. 015 34 20 00 en www.technopolis.be
- Vijverfestival, Dilbeek: www.vijverfestival.be
- Vlaamse Opera, Gent: tel. 070 22 02 02 en www.vlaamseopera.be
- Vlaanderen Feest!, Deurne: tel. 03 238 20 02 en www.vlaanderenfeest.be
- Volkskundemuseum, Antwerpen: tel. 03 220 86 66 en museum.antwerpen.be/volkskunde
- Vooruit, Gent: tel. 09 267 28 28 en www.vooruit.be
- Zig-Zag, Brussel: tel. 02 420 60 69 en www.couleurcafe.be
- Zomer van Antwerpen vzw, Antwerpen: tel. 03 224 85 28 en www.zomervanantwerpen.be

➔ www.vlaanderen.be/dertien

5x2 kaartjes voor het Speelgoed- museum in Mechelen

Waar speelde u als kind het liefste mee? Misschien bewaart u op zolder wel uw lievelingspop, -auto of -knuffel van toen. Voor de kinderen of kleinkinderen, of omdat u uw favoriete speeltje nooit meer kwijt wilt. Herkenbaar? Het Speelgoedmuseum in Mechelen neemt in de tentoonstelling 'Speelgoed van ...' dat universele gevoel als uitgangspunt en vroeg bekende Vlamingen hun favoriete speelgoed te voorzien van verhalen en foto's. Die prominente Vlamingen komen uit verschillende generaties en hebben verschillende achtergronden. Aan de hand van hun speelgoed krijgt u dus een mooi beeld van de manier waarop kinderen in de vorige eeuw speelden.

13 geeft 5 keer 2 kaartjes weg voor het Speelgoedmuseum in Mechelen. Mail uiterlijk op maandag 16 juli naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Speelgoedmuseum'.

➔ www.speelgoedmuseum.be en 015 55 70 75

1 euro korting op Brusselse kanaalvaarten

U werkt in Brussel en het is stralend weer? Waarom ruilt u uw terrasje tussen de middag niet in voor een rondvaart op het kanaal? Van 5 juli tot en met 25 augustus vaart Brussels by Water 7 keer per dag uit aan de kaaien van het Becodok aan de Havenlaan. Vlaamse ambtenaren betalen voor die minicruise van 45 minuten 2 euro in plaats van 3 euro. Reserveren is niet nodig, behalve voor groepen.

Er zijn geen rondvaarten op maandag. Op andere dagen vertrekt er een boot op het uur tussen 12 en 18 u.

➔ www.brusselsbywater.be
en 02 218 54 10

**50
keer gratis
cultuur!**

PUZZEL

Spelletjes door Freddy Roegiest

Wedstrijd

Met de letters uit de genummerde vakjes van de Zweedse puzzel in de juiste volgorde kunt u het sleutelwoord vormen. Stuur voor 15 juli 2007 de oplossing naar dertien@vlaanderen.be of naar Redactie 13, wedstrijd puzzelpagina, Boudewijnlaan 30 bus 20, 1000 Brussel. Vermeld steeds uw naam, adres en entiteit. U maakt dan kans op een aankoopcheque!

1	2	3	4	5	6	7

appel- soort		in goede conditie		vluchtig		respireren		charmeur		zomers lekkernij		disc- jockey			betrek- king		megaton
gemeentel. instelling		Caribisch eiland		droog- oven		etage		lers rep. leger		achter		vlekken- water		loofboom		gloeïend	
														koraal- eiland			
hoofd- deksel		5			bruinrood		1			korting							
koelen- maag					cocaïne					geheel v. rijbanen							
				technicum		sjabloon				kleur					leger des heils		departe- ment
				proces- verbaal		refter				neder- lands							
gauw					in orde			een zekere				eertijds (Lat.)				7	
doodmoe					prior			deel v.e. boom				Europese radio-unie					
				zomerse uitkering												bloem	
				sleepnet													
ego				tenen mand				reptiel						Turkse herberg			
deel v.e. ladder				stenen berg				zeegras						veerboot			
						filmop- name				verwaand meisje					muziek- noot		
						schild				aristo- craat					renium		
voor (Lat.)					beving							mineraal					
overmatig					spel (Fr.)			kippen- loop									
				uitroep v. verbazing				Europa									
				denkbeeld						wet							
										torso							
muurpijler								urine- leider							muziek- noot		
aange- slotene		2						uitroep v. afkeer							landtong		
				ut dictum				rommel				dyne				lagere school	
				oneven				Gran Canaria				Denemarken (op auto's)					
nieuw																	
bijkantoor					Turkse titel				honing- wijn					bijbelse hoge- priester			
										naam v.e. scholen- tijdschrift							

Toevoegraadsel

Door voor, achter of in elk woord 1 letter toe te voegen, kunt u telkens een nieuw woord vormen. Alle toegevoegde letters vormen - na elkaar en van boven naar onder gelezen - een term die met de Vlaamse overheid te maken heeft.

1. Z E E R
2. S T I L
3. O V E R
4. L I E S
5. S T U T
6. R E D E
7. K O E L
8. P E E R
9. T I N T
10. M I E R
11. T A N G
12. S O E S
13. P I E K
14. K R A T

Sudoku

9	3			5				
4			3			6	5	
			9	1		7		
5				9	3	7		
				8	2	3		
7		3				5		
3	6	4	2	5		1		7
8			1		6			
1						3	2	

Vul dit rooster zodanig aan dat de cijfers 1 tot en met 9 steeds op elke horizontale rij, in elke verticale kolom en in elk vierkantje van 3x3 voorkomen.

9	3	8	4	8	7	5	9	1
4	9	5	9	3	7	2	1	6
7	8	1	8	7	4	1	6	3
6	9	2	4	1	3	8	7	5
4	9	8	2	3	1	6	7	5
5	2	1	6	9	3	7	4	8
2	5	9	6	4	1	8	7	3
4	1	8	3	6	2	7	9	5
2	7	3	8	6	5	4	1	9

Oplossing toevoegraadsel: 1) zweer 2) stiel 3) rover 4) viles 5) stult 6) reden 7) kogel 8) speer 9) teint 10) mixer 11) tanga 12) smoes 13) epiëk 14) krant (begrip: wervingsexamen).

Yoga

Filip De Maesschalck is 40 jaar, woont in Lokeren en werkt in Brussel op de afdeling Communicatie als communicatieadviseur.

Hoe groot de verschuivingen na de verkiezingen zijn, kan ik op het moment dat ik dit schrijf niet weten, maar het blijft eigen aan een ambtenarenjob dat de grote bazen soms snel van stoel wisselen. En daar moeten wij mee leren leven. Het maakt het werken voor de overheid wel afwisselend en uitdagend: nieuwe bazen, nieuwe ideeën, nieuwe invalshoeken, maar ook het roer soms compleet omgooien, bestaande structuren afbreken en weer van nul beginnen.

Snel vastroesten in onze job is er dus niet bij. Helemaal in contrast met wat de buitenwereld al eens over werken voor de overheid denkt. Want wie nog met het cliché van de ambtenaar in zijn hoofd zit die dagelijks op hetzelfde uur dezelfde handeling uitvoert, en dat desnoods jaren na elkaar, die moeten we teleurstellen. De moderne ambtenaar moet even flexibel zijn als de gemiddelde yogaleraar. De actuele collega weet zich als geen andere kameleongewijs aan te passen aan elke verandering, aan elke nieuwe omgeving. Wij zijn als slangenmensen die zich in de meest onwaarschijnlijke bochten wringen om de modale Vlaming van dienst te kunnen zijn. Even stretchen voor het begin van een werkdag zou dus eigenlijk verplicht moeten worden.

Het vergt inderdaad het nodige aanpassingsvermogen om telkens opnieuw mee te zijn met de nieuwste procedure X, de laatste omzendbrief Y of interne regel Z. Maar we doen het, telkens opnieuw, zonder morren. Loyaal zijn we, dat wel, maar lees dat vooral NIET als een synoniem voor onkritisch, voor meningoos! Af en toe maken we ons wel een bedenking bij verandering X en Y. Niet dat we tegen vooruitgang zijn, integendeel! Maar we zetten er af en toe vraagtekens bij, maken kanttekeningen, geven opmerkingen. Ten slotte staan wij op 'de werkvloer', hebben wij het meeste contact met onze directe klant, de burger; en weten wij dus als geen ander wat die het liefste ziet gebeuren.

Vandaar dat een ambtenaar met een gezonde geest in een gezond lichaam het beste van twee werelden verenigt. Vandaar dat wij als een goed geoliede machine elke dag opnieuw klaarstaan om onze klant te dienen. Wie onze baas op dat moment is, doet er niet echt veel toe. Als wij maar weten voor wie wij het doen, dag in dag uit. Dan is het goed. Daarvoor houden wij ons fit!

Wie op reis gaat, kan dus het best wat beweging inlassen. Kwestie van ontspannen en voorverwarmd aan de aftrap van een nieuw politiek seizoen te beginnen. Hopelijk is iedereen tevreden over de nieuwe trainers en de eventuele transfers.

In den Goeden Ouwen Tyd van de... VLAEMSCHE

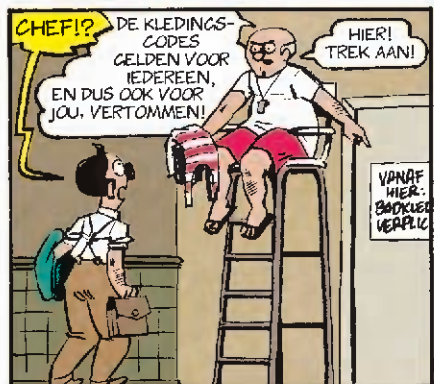
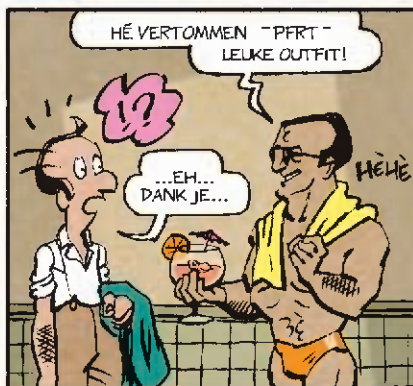
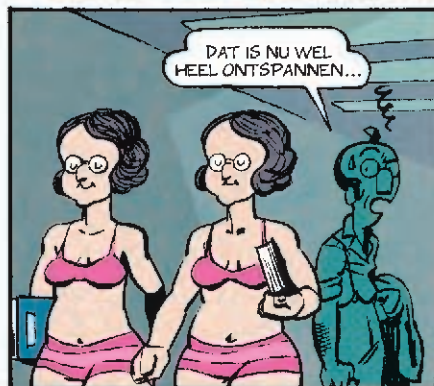

Anno 1931 - Tweeden Jaergang - N°4

Administratie - redactie :

Studio S.G.F. Spruyt

OVERHEYD

Monument

Hilde Sabbe is journaliste en moeder van Mats (17). Van haar verscheen eerder de bundel columns 'Mama weet het ook niet'. Ze woont deeltijds in Brussel en Ename.

Nog altijd, als we in het zomerse Oostduinkerke langs de nieuwe Delhaize lopen, denken mijn zoon en ik met weemoed aan vroeger. Niet aan de oude Delhaize, die inderdaad veel te klein was, maar aan het gebouw dat hier al sedert de 19de eeuw stond, een statig kusthotel met speelse, karakteristieke torentjes. Je kon je moeiteloos voorstellen hoe dames in weinig gewaagde strandkledij 's avonds het zand uit hun parasols klopten om vervolgens, nog steeds bleek maar wel hongerig, aan de dis aan te schuiven. Met een beetje verbeelding hoorde je hun lange rokken nog ritselen over de plankenvloer. Ooit kregen ze daar trouwens hoog bezoek over de vloer: in de zomer van 1906 bracht de beroemde Duitse dichter Rainer Maria Rilke er een nacht door, wat overigens door een bord aan de gevel werd gememo-reerd.

We stonden er eigenlijk nooit bij stil dat het gebouw zou kunnen verdwijnen. "In Vlaanderen kunnen waardevolle monumenten en stads- en dorpsgezichten beschermd worden", staat er toch op de website van de Vlaamse overheid over onroerend erfgoed in Vlaanderen? "Het gebouw, de groep van gebouwen of de site die voorgedragen wordt moet een waarde van algemeen belang hebben", wordt er verduidelijkt. "Concreet kan een goed worden beschermd omdat het een artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of een andere sociaal-culturele waarde heeft."

Volgens mij had het hotel dat allemaal. Met zijn Belle Epoque stijl ademde het nostalgie en charme d'antan uit, refereerde het aan vervlogen tijden toen het kusttoerisme nog slechts het voorrecht van enkelen was. Op oude foto's kun je nog zien hoe mooi en ongerept onze kust vroeger moet geweest zijn, voor de algemene bouwwoede toesloeg. Het hotel staat er, statig en imponerend, tussen kleine vissershuisjes, en verder zijn er alleen maar duinen. "Je kon toen helemaal van Oostduinkerke-dorp naar de zee lopen zonder één gebouw tegen te komen", zeg ik tegen mijn zoon, en hij knikt geïmponeerd.

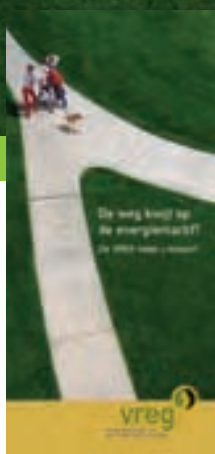
Maar het heeft niet mogen baten: het hotel was ten dode opgeschreven. Met lede ogen zagen we het langzaam insluipend verval aan. Toen de laatste horecabestemming de deuren sloot, zagen we door de kapotte ramen hoe snel het gebouw verkrotte. Stof en vuil kregen vrij spel in ruimtes waar vroeger geanimeerde conversaties, het getinkel van kristal en zilveren bestekken weerklonken.

Ik weet niet wat er precies is misgegaan bij de bescherming van dit monument. Ik neem aan dat, zeker aan de kust, de druk van de projectontwikkelaars enorm is, en het voor de overheid soms bijna ondoenbaar is om weerwerk te bieden tegen de particuliere sector.

Op een dag ging het voormalige onderkomen van Rainer Maria Rilke tegen de vlakte. Met afgrijzen zagen we hoe een historisch waardevol gebouw vakkundig werd gesloopt en vervangen door een volstrekt onbenullig staaltje nieuwe architectuur. Oostduinkerke was een stuk van zijn geheugen en identiteit kwijt. Zouden ze daar bij de Vlaamse overheid van wakker liggen? Ik hoop het wel.

Ook uw energie
kunt u kiezen.
De VREG kan u helpen!

U BOUWT OF VERBOUWT? STA DAN EVEN STIL BIJ DE KEUZE
VAN UW ENERGIELEVERANCIER. VRAAG RAAD AAN DE VREG.

informatiebrochure
verhuisbrochure

VERHUIS UW ENERGIE IN EEN-TWEE-DRIE:
DOWNLOAD DE PDF OP WWW.VREG.BE

U kunt deze brochures bestellen, leveranciers vergelijken
en contactgegevens van leveranciers en netbeheerders
opvragen via www.vreg.be of 02 553 13 53

**Hou het proper
of sorteer.**

**Waar staan
die vuilnisbakken
hier?!**

Afval, jij hebt het in de hand!

**Organisatoren en de OVAM
slaan de handen in elkaar
voor een afvalarm evenement!**

**Doe mee en win!
Surf snel naar www.ovam.be**

OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ

WWW.OVAM.BE